

**EKONOMI
HÖGSKOLAN**
Lunds universitet

Institutionen för handelsrätt
HAR333 Handel och marknad
Kandidatuppsats

HT 2005

"Synpunkter på EU-harmoniseringen av svensk upphovsrättslagstiftning"

En uppsats om ändringarna i URL 2005, (Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk) och hur de uppfattas av olika organisationer verksamma inom området.

Handledare: Peter Gerhard

Författare: Joakim Schrevelius

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	sid 5
	Summary	sid 6
2.	Förkortningar och förklaringar	sid 8
3.	Syfte, problemställning, avgränsning och disposition	sid 10
	3.1 Syfte	sid 10
	3.2 Problemställning	sid 10
	3.3 Avgränsning	sid 11
	3.4 Disposition	sid 11
4.	Metod	sid 12
5.	Bakgrund	sid 14
	5.1 Historia	sid 14
	5.2 Upphovsrätt	sid 15
	5.3 Bernkonventionen	sid 16
	5.4 Romkonventionen	sid 16
	5.5 WIPO	sid 17
	5.6 TRIPs-avtalet	sid 17
	5.7 Principer	sid 17
6.	Rättsläget just nu	sid 19
	6.1 EG-rätt (förordningar och direktiv)	sid 19
	6.2 Infosoc-direktivet (2001/29/EG)	sid 19
	6.3 Proposition 2004 05:110	sid 20
7.	Gällande lagrum och särskilda ändringar i URL 2005 (1960:729)	sid 23

8.	Organisationernas syn på ”nya” URL. Frågor och svar	sid 24
	8.1 För fullständig information och förteckning av organisationer samt företrädare: Se bilaga 2.	sid 24
	8.2 Redovisning av frågorna och svaren på enkäten	sid 24
9.	Slutsatser och övriga kommentarer	sid 54
10.	Avslutning och min analys	sid 59
11.	Källförteckning	sid 61
12.	Bilagor	
	1. Gällande lagrum och kommenterade ändringar till URL 2005: (Lag 1960:729 om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk)	sid 65
	2. Information och förteckning över organisationerna." Vem sa vad och när?"	sid 98

"Det finns lika många åsikter som människor"

(Terentius ca 190-158 f.kr. Romersk komediförfattare.)

Förord

Jag vill ta tillfället i akt att tacka alla de som har hjälpt mig med detta arbete. Först och främst min handledare Peter Gerhard som har stått ut med mina funderingar som ibland har varit bra, ibland mindre konstruktiva (författarens anmärkning), Ett stort tack till alla de företrädare vid de organisationer som jag har kontaktat som har tagit sig tid att svara. Slutligen ett tack till Justitiedepartementet och Anna Wernerup (enheten för immaterialrätt och transporträtt) som har skickat mig ovärderligt bra material.

1. Sammanfattning

Upphovsrätten ingår i den del av rätten som benämns immaterialrätt. Denna gamla förekomst fick på 1800-talet lagstiftarens ögon på sig. Stora ekonomiska intressen och värden gjorde det nödvändigt att skapa regler för hur utnyttjandet skulle ske. Flera viktiga konventioner kom till under detta århundrade. T.ex. Pariskonventionen (1883) och Bernkonventionen (1886). Under 1900-talet så accelererade tekniken ordentligt, för att i våra dagar nu innehålla sådana fenomen som Internet, snabba överföringshastigheter, CD/DVD-spelare och kraftfulla datorer till reducerade priser. Detta har medfört att upphovsmän och rättsinnehavare blixtnabbt har fått se sina alster kopierade och massproducerade utan att få tillgodogöra sig skapandet vare sig ekonomiskt eller ideellt. Detta faktum kontra att ensamrätter (som kan sägas uppkomma) faktiskt kan vara konkurrensbegränsande, medför att en avvägning mellan dessa intressen är nödvändig. Det krävs då att lagstiftaren tar hänsyn till detta och finner en balansgång. Problemet uppkommer dock när tekniken möjliggör framställning till låga kostnader och den legala marknaden har höga prisnivåer. Nya alternativa kanaler för att använda sig av produkterna uppkommer och dessa varianter/avarter är svåra att komma tillrätta med. Lagstiftning är då inte den enda vägen till en lyckad lösning. Att ändra attityder är ett måste, men också en svårighet då det har kommit en helt ny generation av "konsumenter" som har lärt sig att det inte behöver kosta så mycket. Att detta synsätt är förödande för hela "industrin" är ingen överdrift. Det är en skiljeväg som stundar för hela upphovsrätten. Att komma på alternativa former för att distribuera musik, filmer osv. har blivit ett "måste".

I min undersökning gjord till rättighetsföreträdare har jag ställt detta på sin spets. Många alternativa lösningar har redovisats. Framtiden får utvisa om de är tillräckliga och om dessa tillsammans med uppdaterad lagstiftning kommer att få effekt.

Nyckelord: Upphovsrätt. Upphovsrättsorganisationer. Internet. Lagstiftning. EU-anpassning

Summary

Copyright is a part of the intellectual property rights. This ancient occurrence became during 19th century observed by the legislation. Great economical interests and values made it necessary to create rules concerning how the exploitation would take place. Several important conventions were created during this century. For example, The Parisconvention (1883) and the Bernconvention (1886). During the next century the technique really accelerated to today's extension with phenomenon as Internet, high transference speed, CD/DVD-players and powerful computers at low costs. This has led to that authors and other holders of the property rights have been forced to watch their creations being copied and exploited both economically and idealistically. This question of issue versus the fact that exclusive rights actually can be limiting concerning competition will bring necessary balance between these interests. It will demand a consideration to this fact from the legislator and that a balance is achieved. Problem will occur when the technique makes it possible to produce at low costs

and the legitimate market continue to have a high price level. New alternative channels of exploring the products will occur and these variations are hard to get rid of. Legislation is then not the only way to a successful solution. Changing attitudes is a must, but is also a difficulty since a completely new generation of "consumers" have arrived with the notion "it's all free of charge". That this approach is devastating to the whole "industry" is not an overstatement. A crossroad is arising to the copyright. The "making" of a new alternative way of distributing films, music etc. Have become "a must". This is something I have tried to make the most of in my survey. Many alternative solutions have been presented to me. The future will show whether they are sufficient enough and if they together with updated legislation will have an effect.

Keyword: Copyright. Copyrightorganizations. Internet. Legislation. EU-adoption.

2. Förkortningar och förklaringar

Avtalslicens: En blandning av frivilliga avtal och tvångslicens. Bindande avtal som kollektivt omfattar "alla".

Bernkonventionen: Konvention för skydd av litterära och konstnärliga verk (1886)

EG-direktiv: Rättsakt som ger mer frihet för medlemstaten att utforma lagstiftningen.

EG-fördraget: Fördraget om upprättandet av Europeiska Gemenskapen.

EG-förordningar: Direkt bindande rättsakt för medlemstaterna

Ekonomisk rätt: Rätten att få tjäna pengar på sitt verk

EU: Europeiska Unionen

Ideell rätt: "Droit Moral" eller "den moraliska rätten.": Rätten att få bli namngiven som skapare till prestationen/verket:

IP-adress: En IP-adress (IP-nummer) är ett unikt nummer som används av Internetprotokollet (IP) för att identifiera en dator eller "värd" som är uppkopplat mot Internet

IPOD/MP3-spelare: System som möjliggör nedladdning av musik i komprimerad form.

IURF: Internationell upphovsrättsförordning (1994:193)

Kassettersättning: Innebär att alla oinspelade kassetter, inspelningsbara CD, minidisc, etc., beläggs med en avgift.

Konventionsprioritetsprincipen: Innebär att en ansökan som görs i ett medlemsland också blir giltig i de andra medlemsländerna från samma tidpunkt vid ansökan.

Konsumtion av rättigheter:

Global konsumtion: I alla länder där man skyddar immaterialrätten.

Nationell konsumtion: Konsumtion i det landet där rättigheten skapas.

Regional konsumtion: T.ex. i ett visst avgränsat område. Inom EU är ett bra exempel där konsumtion inträder i alla EU länder plus EES nationer (Norge, Island och Liechtenstein). Även kallad Europeisk sådan.

Licens: Rätt som innebär att det ges möjlighet till annan att utnyttja ensamrätten enligt vissa villkor.

Principen om nationell behandling: Alla medborgare i de länder som tillhör samma konvention som landets egna medborgare åtnjuter lika skydd.

Principen om minimiskydd: Den lägsta nivå som lagstiftningen ska upprätthålla rörande dem som tillhör andras medlemsland.

Självständighetsprincipen: Rättsskyddet uppkommer i varje land för sig.

Romkonventionen: Konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag. (1961)

Tvånglicens: En variant av ovanstående där rätten och villkoren till utnyttjande verk bestäms av domstol.

URL: Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Pariskonventionen: Konventionen för industriellt rättsskydd (1883).

WIPO: World Intellectual Property Organization/Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten

WTO: World Trade Organization

TRIPs-Avtalet: Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights

3. Syfte, problemställning, avgränsning och disposition

3.1: Syfte

Upphovsrätten har de senaste åren varit utsatt för en omtumlande utveckling med teknikframsteg. Detta i samband med att världen har ”krympt” så till vida att det finns information att hämta, men också att sprida via ett snabbt och effektivt sätt - Internet. Jag vill med denna uppsats försöka att ta reda på om ändringarna som gjorts i den svenska upphovsrätten uppfattas som tillräckliga. Tillvägagångssättet för detta har jag valt att göra genom att beskriva ändringarna och att sedan ställa ett antal frågor till organisationer i Sverige som på något sätt berörs av denna harmonisering till EG-rätten. Svaren påverkas ju givetvis av vilken inriktning de har på sin verksamhet och dessa synsätt hoppas jag ska visa sig med varierande svar på frågeformuläret.

3.2: Problemställning

Uppfattas ändringarna i upphovsrättslagen med syfte att harmonisera till EG-rätten som tillräckliga och funktionella av organisationer som arbetar med eller påverkas av upphovsrätt?

3.3 Avgränsning

Mitt arbete går i huvudsak ut på att ta reda vilka åsikter och synpunkter som upphovsrättsorganisationer har om EU-harmoniseringen av upphovsrätten genomförda 2005. Jag har för detta ändamål konstruerat ett antal i mitt tycke viktiga frågeställningar som skickats ut till de berörda. Detta tillsammans med den beskrivningen av ändringarna i lagtexten jag gjort sätter ramarna för mitt arbete.

3.4 Disposition

Uppsatsen är uppdelad i olika kapitelsektioner. Efter en kort sammanfattning med efterföljande förkortningar och förklaringar (kapitel 1 och 2) så fortsätter jag med kapitel 3 och 4 som beskriver mitt tillvägagångssätt. I kapitel 5 går jag igenom bakgrund och historik för en bättre förståelse av efterföljande text. Här beskriver jag också de olika konventionerna som har lett fram till dagens lagstiftning inom området. Kapitel 6 ägnas åt EG-rätt och det direktiv som ledde fram till propositionen med ändringar till vår upphovsrättslag. Dessa ändringar med kommentarer inordnade under kapitel 7 är pga. utrymmesskäl placerade sist som bilaga 1. I kapitel 8 där tonvikten på uppsatsen ligger, redovisas frågor och svar från alla de organisationer som svarade på min enkät. Därefter följer avsnitten 9 och 10 med mina kommentarer och analys. Kapitel 11 är en källförteckning. Som bilaga 1 finns som tidigare nämnts ändringarna till URL 2005 (Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk) och som bilaga 2 en förteckning över dem som svarade på min undersökning.

4. Metod

Jag har valt att skriva min uppsats enligt en mer samhällsvetenskaplig inriktning än strikt juridisk. Inom den samhällsvetenskapliga skolan brukar man skilja mellan två olika metoder för datainsamling, *kvalitativ* och *kvantitativ*.¹

Stort arbete har jag lagt ned på den kvantitativa informationsinsamlingen med att beskriva nuvarande rättsläge med de ändringar som har gjorts inom upphovsrättslagstiftningen och även att spåra den historiska bakgrunden till det hela. Detta har inneburit genomgång av ett antal läroböcker inom immaterialrätten (se litteraturlista) samt direktiv, proposition till vår lagstiftning och själva lagen.

Den kvalitativa delen består av ett antal frågor som jag har ställt till organisationer i Sverige (se bilaga) med verksamhet inom upphovsrätten. Detta för att få en bredare bild av hur de olika ändringarna påverkar deras vardagliga arbete. Generellt så kan man använda öppna eller slutna frågeställningar. Vid en s.k. slutna ges olika svarsalternativ som är gjorda av frågeställaren. Vid öppen sådan står det den som ska besvara fritt att utveckla sin respons med egna ord. Jag har valt att arbeta med 10 stycken s.k. öppna frågor där de tillfrågade ges stor frihet vid sättet att besvara. Förhoppningsvis innebär detta att spännvidden på svaren blir stort. Faran är att det blir mer arbete för den utfrågade, med följd att svarsprocenten blir lidande. För att motverka detta har jag betonat vid presentationen att alla frågeställningar inte behöver besvaras om det skulle falla utanför deras verksamhet och att det i första hand är en attitydundersökning. Utskick skedde till 48 st. organisationer.

---

¹ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson och Wägnerud Metodpraktikan. Upplaga 2:1 2003.. Norstedts juridik AB.

Jag fick efter väntan och otaliga påstötningar 23 st. svar (varav ett så allmänt att jag ej kunde använda det i min undersökning). Vissa ingående och andra kortfattade. Svartsprocenten kan nog förklaras med att många inte känner sig tillräckligt insatta i ämnet, att man inte har tid att svara, men också att man inte vill "skylta" med namn då rädslan finns att bli felciterad. Jag är mycket imponerad och tacksam mot dem som tog tillfället i akt att respondera med intressanta åsikter och sin kunskap.

5. Bakgrund

5.1 Historia

Upphovsrätten ingår i ett antal speciella rättigheter som kan betecknas som *Immaterialrätt*. En första grupp skyddar det s.k. industriella rättsskyddsområdet bestående av *patent, mönster och varumärkesskyddet och t.ex. kännetecken: firma, namn, varumärken* och andra *varukännetecken*. En andra grupp skyddar *alster av andligt skapande* eller med andra ord *intellektuella prestationer*, däribland just *upphovsrätt*. Ett genomgående tema är tanken på att objektet är *immateriellt*. Det går inte att ta på. Att sedan exemplaret i sig självt är konkret ändrar inte den beskrivningen. Skyddet vilar på principen att upphovsmannen och ingen annan ska ”få skörda det som har såtts”. Med detta ger man ett incitament till kulturell produktivitet med kontroll av upphovsmannens rätt till ekonomiskt utbyte av prestationen i fråga. Kort uttryckt: Inte vem som helst ska kunna tillgodogöra sig andras prestationer utan att betala ersättning för detta.²

Regeringsformen uttrycker också detta med att det finns ett grundlagskydd innebärande att ”författare, konstnärer och fotografer har rätt till sina verk enligt bestämmelser som meddelas i lag”.³

Hela immaterialrätten kan ses som en förlängning av konkurrensrätten, men också att den kan skapa begränsningar i denna. Detta pga. att ett s.k. lagstadgat monopol kan sägas uppkomma. I huvudsak anses dock inte detta skapa några problem förrän rättigheterna får för konkurrensbegränsande följder.⁴

---

² Levin Marianne. Immaterialrätten En introduktion Sid 11 Upplaga 1:2 2003 Norstedts juridik AB Göteborg 2003 Tryck:Elanders Novum

³ RF 2:19 (SFS 1998:1437)

⁴ Levin Marianne. Immaterialrätten En introduktion Sid 12 Upplaga 1:2 2003 Norstedts juridik AB Göteborg 2003 Tryck:Elanders Novum

5.2 Upphovsrätt

Alla originella former av konstnärliga och litterära verk räknas till upphovsrätten och det unika är att rättigheterna uppkommer automatiskt. Andra rättigheter som också tillhör är för att nämna några *rätt till fotografisk bild, datorprogram och film*. Enligt 1 § URL⁵ så räknas följande upp. "Skönlitterär eller beskrivande framställning i skrift eller tal, datorprogram, musikaliskt eller sceniskt verk, filmverk, fotografiskt verk eller något alster av bildkonst, byggnadskonst eller brukskonst." Också annat "verk som har kommit till uttryck på annat sätt" kan vara skyddat. För att detta ska få ett upphovsrättsligt skydd och betraktas som ett verk måste detta uppfylla följande kriterium:

- Det som ska skyddas måste vara *litterärt* eller *konstnärligt*
- Det ska vara *nytt* i förhållande till vad som finns innan.
- *Verkshöjd* skall finnas. Vissa krav på originalitet och självständighet uppställs. Ett visst mått av intellektuellt och kreativt skapande krävs. Alltså är det tveksamt om något mekaniskt skapande kan uppfylla dessa faktorer. Det ska dock inte uppfattas så att verkshöjd är svår att uppnå.

Vad som på senare år har visat sig vara ett problem är den nationella inställningen till en global företeelse. Upphovsrätten har alltid varit ett internationellt rättsområde, som på ett naturligt sätt knyter an till utvecklingen av informationssamhället/tekniken ute i världen. Sveriges medlemskap i EU har dock tvingat fram en förändrad lagstiftning på området. Nu är det inte bara detta medlemskap som har föranlett detta. Tekniken har alltid spelat en stor roll för immaterialrätten.

Av en kort historisk bakgrund kan man utläsa följande: Med Gutenbergs uppfinning av tryckpressen vid 1450 talet och den industriella revolutionen under 1700 talet skapades enorma möjligheter och med dessa också behovet av skydd. Immaterialrätten slog dock igenom på allvar under 1800-talet. Behovet av att skydda upphovsmän utanför det egna landets gränser resulterade redan 1886 i en

---

⁵ Lag 1960:729 om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

internationell överenskommelse, den s.k. Bernkonventionen, rörande upphovsrätt (som fortfarande är av största vikt) och genom Pariskonventionen av år 1883 rörande det s.k. industriella rättsskyddets område omfattande mönster, patent, varukännetecken osv.⁶ Skyddet gör sig idag än mer sig gällande med framförallt skapandet och utvecklingen av Internet som har sett till att landsgränserna på ett markant sätt har suddats ut. Att sedan datorerna med återföljande teknik (t.ex. CD brännare och bredband) har underlättat kopiering och annan (o) laga framställning har medfört att spridningen är enorm.

5.3 Bernkonventionen

Huvudprinciperna i konventionen är *nationell behandling* och *minimiskydd*. Verk som härstammar från andra än medlemsstaterna ska också ha samma grundskydd. Det innebär att detta ger andra länder som har antagit konventionen samma skydd för uphovsmännen från andra konventionsländer som sina egna uphovsmän, om detta skydd överstiger minimiskyddet. Dessa konventioner har reviderats vid flera tillfällen.⁷

5.4 Romkonventionen

Via denna konvention säkerställs utövande konstnärer, radio/televisionsföretag och fonogramframställares skydd. Liksom i ovan nämnda Bernkonvention bygger också denna på minimiskydd och nationell behandling.⁸ (Se avsnittet förkortningar och förklaringar)

---

⁶ Bernitz, Karnell, Pehrson och Sandgren. Immaterialrätt och otillbörlig konkurrens. 8 upplagan 2004. tryck Elanders Gotab AB. Stockholm 2004

⁷ IURF och Bernkonventionen. Internationell uphovsrättsförordning (1994:1939)

⁸ IURF Romkonventionen

5.5 WIPO

En organisation som förtjänar att omnämnas är WIPO⁹ (ett av FN: s fackorgan med uppgift att administrera de internationella konventionerna och verka för immaterialrättens utveckling).

5.6 TRIPs-Avtalet

I denna korta framställning ska givetvis TRIPs-avtalet¹⁰ nämnas. Den antogs inom ramen för WTO (World Trade Organization.) 1994 och innebar kort att s.k. handelsrelaterade aspekter av immaterialrätten betonades. Detta är ett globalt fördrag som går ut på att komma till rätta med det stora missnöje som finns i I-länderna om piratkopiering och varumärkesförfalskningar hos företrädesvis u-länderna.¹¹ Detta avtal bygger liksom de tidigare konventionerna på nationell behandling, men innebär också ett krav på ”mest gynnad nations behandling”. Gynnar man ett land ska alla andra också tillerkännas samma rättigheter.

5.7 Principer

Viktiga principer som genomsyrar dessa konventioner är:

1. Principen om nationell behandling: (Alla medborgare i de länder som tillhör samma konvention som landets egna medborgare åtnjuter lika skydd)
2. Principen om minimiskydd: (Den lägsta nivå som lagstiftningen ska upprätthålla rörande dem som tillhör andras medlemsland.)

---

⁹ World Intellectual Property Organization

¹⁰ Trade related aspects of intellectual property right.

¹¹ Bernitz Ulf, Karnell Gunnar, Pehrson Lars och Sandgren Claes. Immaterialrätt och otillbörlig konkurrens 8 upplagan 2004. tryck Elanders Gotab AB. Stockholm 2004) sid 10-11

För Pariskonventionens del två ytterligare grundprinciper:

3. Konventionsprioritetsprincipen: (Innebär att en ansökan som görs i ett medlemsland också blir giltig i de andra medlemsländerna från samma tidpunkt vid ansökan.)
4. Självständighetsprincipen: (Rättsskyddet uppkommer i varje land för sig.)

Svensk lagstiftning vilar på internationella överenskommelser. Genom att ansluta sig till dessa och genom sitt medlemskap i EU, har svenska staten förbundit sig att följa överenskommelserna i sin lagstiftning. Varje land har frihet att utforma sin nationella upphovsrättslagstiftning, så länge den inte strider mot de internationella åtaganden som gjorts. Överenskommelserna kan som huvudregel inte tillämpas direkt av svenska domstolar och myndigheter utan måste för att bli gällande rätt i Sverige också införas i vår lagtext. Inom EU får man nog säga att synen på upphovsrätten är långt kommen. Lagstiftningen har varit aktiv och uppdaterad.¹²

Upphovsrätten uppkommer som tidigare nämnts automatiskt och det framgår direkt av 1 § URL (lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk) där det står att upphovsrätten tillkommer den som skapat ett konstnärligt eller litterärt verk. Detta innebär att en s.k. *ensamrätt* uppkommer. Noterbart är att det (till skillnad från det industriella rättsskyddet) uppkommer *omedelbart* och utan något registreringsförfarande. Upphovsmannen kan förfara med dessa hur han/hon vill. De kan säljas, överlåtas, upplåtas till och med i vissa fall efterges. Här är det noga att poängtera både den *ideella* och den *ekonomiska rätten/förfoganderätten*. Det är nog så viktigt att få stå som upphovsman till alstret (ideella rätten) men många lägger nog större vikt vid förfogandet över rätten ekonomiskt. Dessa rättigheter sammanfattas i lagen som ”en uteslutande rätt att förfoga över verket genom att framställa exemplar därav och genom att göra det tillgängligt för allmänheten”. 2 § URL (lag (1960:729) om Upphovsrätt. Skyddet uppkommer i verkets konkreta form. Denna centralbestämmelse uttrycks i WIPO: s Art 2

---

12 I EG fördraget som inte särskilt beskriver Immaterialrätten förutom art 30 som uttrycker det så att medlemsländerna har rätt att skydda immaterialrätten Se EG-fördraget

6. Rättsläget just nu

6.1 EG-rätt (förordningar och direktiv)

Som nämnts ovan har Sverige förbundit sig att genomföra ändringar i lagstiftningen som får till syfte att EG-rätten blir en gällande rättsakt i Sverige. EG-förordningar blir omedelbart gällande, men som i detta fall ett direktiv innebär att medlemstaten får en viss tid att se till så att den nationella lagstiftningen blir överensstämmande med EG rätten. Vissa länder använder formen ”inkopiering” (direktivet kopieras in i den nationella lagstiftningen) medan andra, däribland Sverige harmoniserar lagstiftningen efter direktivet.¹³

6.2 INFOSOC-direktivet

Direktivet som kom 2001 berör just ändringar inom upphovsrätten.¹⁴ Dessa bestämmelser blev gällande lagtext under sommaren 2005 och är alltså nu gällande rätt i Sverige. Innehållet i kan kort beskrivas med följande:¹⁵

”Ett system som säkerställer att konkurrensen på den inre marknaden inte snedvrids och som främjar informationssamhällets utveckling i Europa ska upprättas. Då krävs en harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om

---

¹³ Bernitz, Karnell, Pehrson och Sandgren Immaterialrätt och otillbörlig konkurrens 8 upplagan 2004, tryck Elanders Gotab AB. Stockholm 2004 sid12

¹⁴ "Infosocdirektivet" (2001/29/EG)

¹⁵ Sammanfattning av departementspromemorian - Upphovsrätten i Informationssamhället - Genomförande av direktiv 2001/29/EG, m, m. (Ds 2003-35)

upphovsrätt och närstående rättigheter. Detta är av stor betydelse eftersom de skyddar och stimulerar utveckling och marknadsföring av nya varor och tjänster, samt också omfattar skapandet och utnyttjandet av det kreativa innehållet i dessa. Genomförandet av den inre marknads fyra friheter underlättas och betonar efterlevnaden av de grundläggande rättsprinciperna äganderätt, inklusive immaterialrätt och yttrandefrihet. För att uppnå dessa mål bör den nu gällande lagstiftningen om upphovsrätt och närstående rättigheter anpassas och kompletteras för att på ett tillfredsställande sätt svara mot den ekonomiska verkligheten. Direktivet uttrycker uppfattningen att en harmonisering på gemenskapsnivå måste ske. Det finns ett problem med nationellt lagstiftningsarbete, som redan har inletts i ett antal medlemsstater för att svara mot de tekniska utmaningarna, och det är att det kan leda till betydande skillnader i skyddet och innebära att det uppstår ”inskränkningar av den fria rörligheten för varor och tjänster, som innehåller eller bygger på immaterialrätt, med en ny splittring av den inre marknaden och inkonsekvens i lagstiftningen som följd”

6.3 Propositionens huvudsakliga innehåll

Att Sverige i och med medlemskapet i EU och tidigare anslutningar till internationella organisationer och överenskommelse skulle göra en översyn av svensk upphovsrättslagstiftning var väl på det hela klart. Direktivet som ovan är refererat till har legat till grund för lagstiftningen. Detta innebar betydande ändringar i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Förslaget innebar i punktform följande:¹⁶

- Ett värnande av upphovsrätten, framförallt i den digitala miljön.
- Att skapande verksamhet måste stimuleras.
- Balansen mot allmänna intressen av att få nyttja verk tillgodoses och anpassas till den digitala utvecklingen.

---

¹⁶ Regeringens Proposition 2004/05:110. Upphovsrätten i informationssamhället. Genomförande av direktiv 2001/29/EG.,m.m

- Upphovsmännens ensamrättigheter måste klargöras. Skyddet för vissa till upphovsrätten närstående rättigheter - nämligen skyddet för utövande konstnärer (t.ex. musiker och sångare) gällande framförandet av ett verk, för fonogram/filmproducenter och för radio/televisions företag - förstärks
- Rätten att framställa kopior för privat bruk ska gälla även fortsättningsvis, men i något begränsad form. Bl.a. föreslogs att kopiering för privat bruk inte skall vara tillåten om det exemplar som är den egentliga förlagan till kopian framställts eller gjorts tillgänglig för allmänheten utan upphovsmannens tillstånd. Alltså - Kopiering för privat bruk av material som lagts ut på nätverk som Internet utan upphovsmannens tillstånd kommer inte längre att vara tillåten. En annan begränsning som föreslogs avser kopiering av litterära verk. Sådan kopiering skall fortsättningsvis få avse endast begränsade delar. Hela böcker kommer alltså att få kopieras endast i undantagsfall. För att i någon mån kompensera för den lagliga kopieringen för privat bruk finns regler om så kallad kassettersättning. Därmed avses den ersättning som betalas för anordningar som är särskilt ägnade för framställning av kopior för privatbruk av ljud och rörliga bilder (t.ex. inspelningsbara CD- och Dvd-skivor). Kassettersättningen höjs något och anpassas till utvecklingen av den digitala tekniken. En möjlighet till nedsättning av ersättningen införs. För att underlätta för utbildningsväsendet föreslogs en utvidgning av den avtalslicens som hittills gällt till att också omfatta framställning av digitala exemplar av verk. Vidare nya avtalslicenser för vissa nyttjanden av bibliotek och arkiv, samt för vissa former av framställning av exemplar inom myndigheter och företag m.fl. Den digitala tekniken medför nya möjligheter för personer med funktionshinder att ta del av information i upphovsrättsligt skyddade verk som böcker, tidningar m.m. Dagens lagstiftning är inte anpassad till denna situation. Den inskränkning som ger möjlighet till framställning av exemplar m.m. till personer med funktionshinder utvidgades därför.

- Nya bestämmelser om skydd för tekniska åtgärder ska införas. Bestämmelserna innebär bl.a. att det blir straffbart att tillverka eller sälja produkter, eller tillhandahålla tjänster, som huvudsakligen är utformade för att kringgå en digital eller analog spärr, eller annan teknisk åtgärd, som hindrar eller begränsar framställning av exemplar eller tillgängliggörande för allmänheten av upphovsrättsligt skyddade verk. Själva kringgåendet av den tekniska åtgärden blir också förbjudet. Bestämmelserna syftar bl.a. till att ge upphovsmännen och till upphovsrätten närstående rättighetshavare ökat skydd mot otillåtna förfoganden med deras skyddade verk och prestationer i den digitala miljön, t.ex. på nätverk som Internet.

7. Gällande lagrum och särskilda ändringar i URL 2005 (1960:729)

Detta avsnitt är infört som bilaga 1. Där beskriver jag ändringarna och också kortfattat andemeningen med dessa. Delar med bara redaktionell textändring utelämnar jag. Det kan med fördel användas som uppslagsverk för avsnittet "Frågor och Svar - Organisationer". Viktiga delar är enligt författningskommentaren till propositionen 2004/05:110 följande: Se bilaga 1.

8. Organisationernas syn på ”nya” URL

8.1 För fullständig information och förteckning av organisationer samt företrädare: Se bilaga 2

8.2 Redovisning av frågorna och svaren på enkäten

1/ Viktiga ändringar har införts i lagens 2 §. I denna paragraf klargörs att olika sorters tillfälliga kopior av ett verk faktiskt tillhör upphovsmannen. Metoden har blivit teknikneutral och ett nytt begrepp har införts: *Överföring till allmänheten*. Exempel: T.ex. en film via TV utsändning eller en uppläsning av en bok via en webbsida på Internet. Att själv kunna bestämma när man ska se på en film via internet är ett överförande. *Offentligt framförande* är nu bara om det sker ett tillgängliggörande på en plats dit allmänheten har tillträde. *Offentlig visning* innebär att föremålet faktiskt visas och att man kan ta del av det utan tekniska hjälpmedel. Den s.k. *kompletteringsregeln* i sista stycket har ändrats. Förutom överföring och framföranden som i förvärvssyfte anordnas inför en större sluten krets likställs också distansöverföringar i förvärvsverksamhet.

- *Detta är ju en portalparagraf och min fråga är kort om begreppen att framställa verk och att göra det tillgängligt för allmänheten har blivit mer kompletta eller mer svåröverskådliga då det finns flera olika sätt att göra verket tillgängligt?*

Charlotte Lilliestierna Ehrén. Företrädare SFI. *"Det återstår att se om det ställer till problem eller inte. Den stora fördelen är att man tydligare kan skilja mellan vad som är överföring i nätverk, via broadcast eller digitala nätverk t.ex. och vad som är ett framförande. Det gör licensiering av rättigheter tydligare, även om det i sak inte förändrar rättsläget. Ur allmänhetens synvinkel tror jag inte att begreppsapparaten i lagen spelar så stor roll, man talar inte om framföranden och överföring utan om bio, nedladdning, on-demand etc. Däremot blir det enklare att förstå logiken i uppbyggnaden av lagen än tidigare. Som du vet avdömdes målet i Västerås och Sollentuna enligt den gamla lagstiftningen och då talar man om framförande av verken när man gjort dem tillgängliga för allmänheten via fildelning. Jag tror att det för allmänheten blivit en större tydlighet om man i stället kunnat använda begreppet överföring."*

Anna Svärdemo-Alander. PROMISE redovisar följande. *"För en ickejurist är begreppen svåra. Har inte haft några ärenden ännu."*

Tomas Riesler. FST: *"Både och. Man har modellerat om befintliga begrepp. Tydligare dock nu..."*

Magnus Mårtensson IFPI: *"Vi tycker det har blivit bättre. Gränserna är dock otydliga, vilket innebär att det behöver prövas av domstol".*

Ulrika Källen. KLYS. *"Är egentligen bättre och mer logisk. Tillstyrkte inte som remissinstans, men ser bra ut för framtiden."*

Pavel Flato på Pressfotografernas Klubb svarar: *"Får en känsla att klargörandet har fått ett vidare begrepp. Man har försökt att hinna ifatt med lagstiftningen"*

Peter Adamsson på Svensk Forms Opinionsnämnd: *"Min uppfattning är nog att de ekonomiska rättigheter som tillkommer en upphovsman har blivit mer kompletta. För mig framstår de inte heller som svårare att överblicka utan snarare tvärtom."*

Tobias Andersson. Piratbyrå:. *"Paragrafskrivarna saknar förmodligen den tekniska kompetens som krävs för att beta av dessa ämnen. Jag klandrar dem inte, för utvecklingen sker i hisnande fart. Det hade varit klokt att inse sin inkompetens och begränsa inskränkningarna".*

Henrik Bengtsson. Styrelsemedlem vid Svenska Anticounterfeitgruppen (SACG)
"Jag tycker nog att de blivit mer kompletta".

Tobias Eltell SAMI: *"Blivit mycket mer kompletta. Är bra. Återspeglar mer verkligheten. Dock blivit mer svårtolkade för vissa. Framförallt för icke-jurister"*

Staffan Teste. BLF: *"Slagit fast de förhållanden som råder. Tycker att det är bra"*

Daniel Westman. Rättsinformatik Stockholms Universitet/(SFU Svenska Föreningen för Upphovsrätt är bara en mötesplats): *"Med den teknik som finns är det tydligare vad som inbegrips, dock svårare för vanligt folk att förstå"*

Per Hultengård. Tidningsutgivarna: *"De nya begreppen är bra och klargörande. De oklarheter som tidigare fanns om till vilken förfogandekategori - en eller flera - som ett visst förfogande skulle kunna hänföras har nu förhoppningsvis undanröjts."*

Henrik Pontén. Svenska Antipiratbyrån. *"Steg i rätt riktning Lagen är otydlig. Man får inte kopiera böcker i sin helhet men däremot filmer och musik".*

Catharina Ekdahl. SFF: *"Bättre, men svåra att definiera. Mer omfattande".*

Mats Hammerman. Svenska Oberoende Musik Producenter: *"Svåröverskådliga, flyter ihop."*

Lina Heyman. SYMF: *"Man har tidigare klämt in nya metoder/tekniker för tillgängliggörande i de existerande definitionerna. En genomgång av hur man ser på ny teknik och hur lagen ska appliceras på dem är naturligtvis bra. Bästa lagstiftningsmetoden borde vara den teknikneutrala. Tendensen går tyvärr mot flera tekniskspecifika bestämmelser".*

Olle Wilöf. SJF: *"Mer komplett så tillvida att det är tydligare och mer pedagogiskt än innan."*

Per A. Jönsson. STIM: *Som STIM har uttalat i sitt remissvar (sid 4-6) angående de genomförda ändringarna att uppdelningen mellan "offentligt framförande" och "överföring till allmänheten" främst bör betraktas som tillkomna av lagtekniska skäl. Ändringarna har inte medfört att den upphovsrättsliga lagstiftningen först nu har blivit teknikneutral –så har fallet varit åtminstone sedan nuvarande lagstiftnings tillkomst år 1960. Inte heller har ändringarna medfört att STIM nu ser möjligheter att licensiera andra och flera typer av*

förfoganden än tidigare. Det rättsliga underlaget för avgiftspliktiga musikframföranden har inte blivit större tack vare lagändringen –gränserna för avgiftspliktighet är desamma som innan lagändring. Däremot har STIM för tydlighetens skull och för att undvika framtida oklarheter genomfört ändringar i anslutningsavtalet med sina rättighetshavare (upphovsmän och musikförlag) om vad upplåtelsen till STIM av deras rättigheter omfattar.

Ellinor Gyllenstierna. SMFF: " Generellt sätt är uppdelningen i 2 § bra och tydliggörande på detaljnivå. Finns exempel på negativa praktiska konsekvenser. T.ex. kan nämnas 21 § (offentligt framförande i gudstjänstsammanhang). Rättighetshavare som tidigare licensierade projicerande av text på storbild vid gudstjänst kan inte längre ta betalt för nyttjandet eftersom det ses som ett offentligt framförande vilket faller in under undantaget i 21 §."

2/ Ett av de mest omdiskuterade ämnena i dagens IT samhälle rör utan tvekan den illegala nedladdningen via Internet och spridningen av upphovsrättsligt skyddat material. I 12 § kommer det till uttryck att om kopiering får ske så ska det vara för "privat bruk" istället för "enskilt bruk" som var tidigare lydelsen och att förlagan ska vara laglig. Mina frågor är:

2a:

- *I dagarna kom domen mot en s.k. "fildelare" som hade gjort en film olagligt tillgänglig för allmänheten. Den rörde ju dock ett fall innan sommarens lagändringar hade kommit tillstånd. Kommer den nya lagstiftningen göra det lättare för rättsväsendet att komma tillrätta med problemet?*

Charlotte Lilliestierna Ehrén. Föreläsare SFI: "Ja det kommer att bli lättare för rättsväsendet i den meningen att det nu inte råder någon tvekan om att det inte är OK att kopiera upphovsrättsligt skyddade verk genom nedladdning om man inte har rättsinnehavarens tillstånd. Det är inte OK att sprida eller ta del av piratkopior, enkelt och klart tillskillnad från tidigare. Lagen är mer logisk nu och det kommer förhoppningsvis ha en pedagogisk funktion, även om det kommer att

innebära att en stor del av landets befolkning bryter mot lagen dagligen. Där tror jag nämligen inte att det kommer att bli någon avsevärd förändring så länge det inte finns billiga lagliga alternativ till fildelning av piratkopior."

Anna Svärdemo-Alander: PROMISE: *"Komplex fråga. En attitydförändring behövs hos allmänheten".*

Tomas Riesler. FST. *"Resursfråga"*

Magnus Mårtensson. IFPI.: *"Rent juridisk ingen ändring. Stor betydelse dock för allmänhetens rättsmedvetande. Mer klarlagt att det inte är tillåtet"*

Ulrika Källen. KLYS.: *"Ja med nedladdningen via Internet. Mer klagörande nu."*

Pavel Flato. Pressfotografernas Klubb,: *"Önsketänkande".*

Peter Adamsson. Svensk Forms Opinionsnämnd: *"Tveksamt om detta blir fallet. Att de som gör upphovsrättsligt skyddat material tillgängligt för allmänheten utan tillstånd har som sagt kunnat beivras redan tidigare. Det som främst kan få praktisk nytta är att det införs ett krav på lovlig förlaga vid kopiering för privat bruk. Det är dock tveksamt om "rättsväsendet" kommer att få det så mycket lättare nu när en regel om lovlig förlaga införts. Upphovsrättsintrång är fortfarande ett brott som är svårt att utreda och lagföra (exempelvis till följd av förutsättningarna för att få ut de adresser som döljer sig bakom en ip-adress). Kort sagt: utredningsproblemen är lika stora före som efter lagändringen. Lagstiftningen har inte heller nämnvärt förändrat förutsättningarna för att ingripa mot dem som skapar den programvara som är nödvändig för fildelning. "*

Tobias Andersson. Piratbyrån.: *"Vår uppfattning är att skillnaden inte är speciellt stor. Den reella förändringen är att utöver uppladdning så har även nedladdning kriminaliserats. De repressiva möjligheterna har inte förstärkts. Snarare har uttalanden från polis och justitieminister antytt att detta är ett ringa brott".*

Henrik Bengtsson. (Styrelsemedlem SACG): *" Nej inte alls. Lek sätter hinder ivägen". (Lagen Om Elektronisk Kommunikation)*

Tobias Eltell. SAMI.: *"Kanske en resursfråga. Har dock blivit lättare med att få förståelse och tolerans nu när det inte är tillåtet."*

Daniel Westman. Forskare i Rättsinformatik Stockholms Universitet: *" Mer av en principmarkering. I praktiken svårt att upptäcka trots ändringen.*

Per Hultengård. Tidningsutgivarna: *"Den nya § 12 gör det förstås lättare att ingripa mot fildelare - fällande domar har ju nu också meddelats. Detta i de fall där lagföring sker, vilket ju endast undantagsvis är fallet. Lagändringen i kombination med att lagföring här och där sker har väl framför allt en preventiv effekt, d v s den kan antas avhålla en och annan från att begå brott. Lagregleringen på nätet har inte gått för långt, det handlar mera om att etablera det faktum att du inte får upphovsrättsligt får göra saker på nätet som du upphovsrättsligt inte heller får göra någon annan stans. Som alltid gäller att hitta en balanspunkt mellan upphovsrättsintresset och andra intressen, t ex informationsintresset. Att reaktionerna blivit så kraftiga är främst ett uttryck för att mycket av det som finns på nätet är fritt tillgängligt och att det därmed bibringats vanemönster och föreställningar om att så ska det vara."*

Henrik Pontén. Antipiratbyrån *"I praktiken inte, men ändringen är på rätt väg"*

Catharina Ekdahl. SFF: *"Ja det gör det. Domstolarna kan ha lättare. Kravet på laglig förlaga har funnits praktisk tidigare anser vi"*.

Mats Hammerman Svenska Oberoende Musik Producenter: *"Borde bli lättare för polis och åklagare att ta till rättsliga åtgärder"*

Olle Wilöf. SJF: *" Nej, knappast. Snarare kommer det nya lagen att skapa rättsvetenskapliga bryderier, t ex innebär det att kopiera en förlaga, i förhållande till att "bara" kopiera ett verk; t ex "det gör ont när knoppar brister" som skrivs ned på ett papper? Vad är förlagan? "*

Per A. Jönsson. STIM: *"Ur pedagogisk synpunkt är det till fördel att man nu i lagtexten har infört att förlagan måste vara lovlig (dvs. inte framställd i strid med 2 § URL). Eftersom principen saknade direkt förankring i rättspraxis fanns de som hävdade att krav på "lovlig förlaga" utgjorde en nyhet och att införandet av principen i lagtexten därför skulle utgöra en rättslig skärpning. Hur domstolar och rättsväsende i övrigt kommer att agera är svårt att sia om. Det hänger också i hög grad på om åklagarväsendet kommer att visa särskilt framtida intresse för straffbara intrång i upphovsrätt. Det är väl knappast troligt och önskvärt att straffdomar i någon större omfattning är att vänta när det gäller intrång pga. privat kopiering (dvs. i praktiken nedladdning) av "olovlig förlaga". Möjligheten*

föreligger ju också alltid för den inträngsdrabbade att föra civilrättslig talan – vilket ofta förefaller naturligare. Debatten i massmedia inför förestående lagändringar kom olyckligtvis att ensidigt fokusera på den enskildes nedladdning från Internet när i själva verket intresset borde kretsa kring den som företar själva spridningsåtgärderna av "olovliga förlagor". Omfattningen av denna spridning är inte sällan mycket stor och rättsväsendet kommer förhoppningsvis och sannolikt att hysa större intresse för den typen av åtgärder än av själva nedladdningen. Spridning av olovliga förlagor har emellertid aldrig varit tillåten och ändringarna i lagen har inte medfört någon förändring av vad som har gällt tidigare." Fri tillgång" betyder för det första inte "gratis". Det är vidare otänkbart att STIM skulle finna det naturligt att upphovsmän och rättighetshavare i övrigt mot sin vilja skulle tvingas acceptera en situation där utnyttjande och spridning av deras verk sker på andras villkor."

Ellinor Gyllenstierna. SMFF: "Att det uttryckligen har införts ett krav på lovlig förlaga vid kopiering för privat bruk innebär ett tydliggörande av tidigare oklar lagstiftning. Kan rättighetshavaren göra sannolikt att personen ifråga borde ha varit införstådd med att förlagan varit olovlig underlättar detta rimligtvis möjligheterna att vinna en process. Privatbruksbestämmelsen har inte tillfört något nytt vad gäller rätten att tillhandahålla material på Internet. Det har varken varit eller är tillåtet att tillhandahålla någons verk på Internet utan rättighetshavarens tillstånd".

2b:

- *Vad kommer det praktiskt att betyda med ändringen som har gjorts i 12 §. "Denna paragraf ger inte rätt att framställa exemplar av ett verk när det exemplar som är den egentliga förlagan framställts eller gjorts tillgängligt för allmänheten i strid med 2 §."*

Anna Svärdemo-Alander. Promise: "Det viktiga är att blir allvar med efterlevandet av lagstiftningen. Både allmänt och specialpreventivt. Upphovsrätten måste värnas"

Thomas Riesler. FST: *"Resursfråga"*.

Magnus Mårtensson. IFPI. " *Se mitt svar ovan*".

Ulrika Källen. KLYS: *"Viss presumtiv verkan kommer det att innebära"*.

Tobias Andersson. Piratbyrån. *"Som i övrigt, inte så mycket. Detta är ett väldigt lågprioriterat brott,. Som väldigt få anser ska beivras. Vår uppfattning är att lagändringen främst beror på ett EU-direktiv som Sverige varit tvunget att genomföra. Det finns ingen politisk vilja att efterfölja dem. Förmodligen främst eftersom fildelningen är en sådan folkrörelse idag.*

Henrik Bengtsson. Styrelsemedlem (SACG) *"Möjligtvis med rättsmedvetande: men annars ingen skillnad alls"*

Tobias Eltell. SAMI: *"Svårt att avgöra. Ännu en gång att det är en resursfråga"*

Henrik Pontén. Svenska Antipiratbyrån *"Inget i en rättegång. Nedladdningsbegreppet är otydligt"*

Catharina Ekdahl. SFF: *"Tyvärr borde begreppet ha varit klart innan."*

Olle Wilöf. SJF: *"Det riskerar att innebära att en massa människor kanske undviker att gå in på Internet och göra kopior, eftersom material, t ex foto och artiklar, ligger ute otillåtet."*

Lina Heiman. SYMF.: *"Redan innan lagändringen var det ju tveksamt om nedladdning/kopiering av material som lagts ut utan medgivande av upphovsmannen. Den nya lydelsen gör det tydligare"*.

Ellinor Gyllenstierna. SMFF: *"Att det uttryckligen har införts ett krav på lovlig förlaga är enligt vår mening endast en kodifiering av redan etablerad praxis"*.

2c:

- *Det har ofta förts fram i diskussionen att det håller på att bli för lagreglerat kring fenomenet Internet. Förespråkare finns för att allt som är på "nätet" ska vara fritt. Har lagregleringen gått för långt?*

Charlotte Lilliestierna Ehrén. Företrädare SFI: *"Ja och nej. Nej: Varför skall upphovsmän och andra som investerar i kreativt skapande behöva acceptera att deras skapelser utnyttjas utan rätt till ekonomisk ersättning bara på grund av att*

det medium man använder för att ta del av skapelserna är allmänt tillgängligt och digitalt, när man inte behöver acceptera det i den analoga världen. Det arbete man lägger ner och de kostnader man har blir inte mindre på grund av det. Det är en fråga om rättvisa, även för dem som genom att de facto betalar för att ta del av verken genom att gå på bio, betala sitt kabel-TV abonnemang eller hyr en video i videobutiken i dag i realiteten få betala även för dem som väljer att snylta genom att fildela gratis piratkopior.

Man hör ofta att "information vill vara fri". Inget kan vara mer fel. Information vill ingenting, det är bara människor som hanterar information som vill något. Det är dessutom inte fråga om information i den mening som vi brukar förknippa med t.ex. yttrandefrihet och tryckfrihet, utan om resultatet av människors arbete.

Ja: Problemet är egentligen inte att lagstiftningen gått för långt utan att den är felkonstruerad. Den lagstiftning vi har är resultatet av att man inte till fullo insett skillnaden mellan en analog värld och den digitala. De regler vi har bygger på det analoga tänkesättet om att man kan kontrollera exemplarframställning och spridning, men det är uppenbart att så inte är fallet. I slutänden handlar detta om hur, när och hur mycket upphovsmän och andra rättighetshavare skall få som ekonomisk ersättning. Eftersom vi lever i en marknadsorienterad värld innebär det att det som slutligen avgör är vad konsumenterna är villiga att betala. Vill publiken inte betala frivilligt måste man antingen tvinga dem eller avstå från att producera. Inget av alternativen ger ett bra resultat så länge man inte anpassar de ekonomiska systemen från verkligheten, eller hur. Tyvärr är fildelning så etablerat att jag tror det blir mycket svårt att övertyga dem som i dag vant sig vid att kunna fildela konstnärliga och litterära verk gratis om att de skall sluta med detta och betala för sig, om man inte samtidigt förändrar teknikerna så att det ändå blir mycket dyrt att fortsätta t ex genom att överföringskostnaderna blir höga. Det är inte troligt att så kommer att ske. Man skulle också kunna använda mycket svårforcerade tekniska skydd för varje enskilt exemplar. Hittills har inget sådant skydd visat sig fungera särskilt bra, det har rippats, ckrackats och

dekrypterats inom en ganska kort tid. Kanske kommer det bättre tekniker så småningom.

Dessutom kan man alltid ifrågasätta en lagstiftning som inte har stöd i det allmänna rättsmedvetandet. Å andra sidan tror jag inte att "allmänheten" inser vidden av upphovsrättens komplexitet och funktion. Jag tror inte att man förstått att om filmproducenter och upphovsmän riskerar att inte kunna få tillbaka sina ekonomiska investeringar kommer man att sluta producera sådant som man inte är säker på blir lönsamt även om det utsätts för stora volymer illegala utnyttjanden. Resultatet av det kan bli en utarmning av det professionella konstnärliga skapandet. Sådant som riktar sig till en smalare publik kommer att få sämre villkor och vi får rent allmänt en mer marknadsanpassad produktion av film, musik etc. Samtidigt kan Internet ge stora möjligheter för spridning av skapande som sker i mindre ekonomisk skala och är oberoende av flera mellanled innan det når sin publik. Det är ju fantastiskt, men även dessa skapare måste ju på ett eller annat sätt få lov att utvecklas om de vill det och det förutsätter någon typ av ekonomisk ersättning så att man kan betala sin hyra, sina barns dagis och sin mat."

Anna Svärdemo-Alander. PROMISE: "Nej men det måste förankras hos "gemene" man. Problemet är att det inte fanns någon direkt lagstiftning när Internet skapades".

Thomas Riesler. FST: "Lagstiftningen ligger alltid efter tekniken"

Magnus Mårtensson. IFPI: " Nej inte alls. Ska dock inte gå längre än vad som krävts. Integritet är viktig."

Ulrika Kjällen. KLYS: "Anser att upphovsrätten är teknikneutral. Problem med tekniska spärrar. Lagstiftningen är välbalanserad."

Pavel Flato. Pressfotografernas klubb: " Nej inte alls. Är av uppfattningen att man ska kunna livnära sig på sitt arbete..

Peter Adamsson. Svensk Forms Opinionsnämnd: "Nej"

Tobias Andersson. Piratbyrån: "Ja. Patent/Upphovsrätten som den ser ut idag tjänar inte den teknologiska/kulturella/intellektuella eller den ekonomiska utvecklingen. I många fall urartar det i monopol. Internet har en fantastisk

potential som det vore väldigt tråkigt om den förstördes av för många regleringar. Över hela världen finns det folk som på ett tämligen unikt sätt har en vilja att gratis arbeta för Internet. Ett kraftigt reglerat Internet skulle hindra det".

Henrik Bengtsson. Styrelsemedlem (SACG) "*Nej inte alls. Bättre tolkningar nu*"

Tobias Eltell. SAMI: "*Nej inte alls. Man trodde nog från början att Internet var "immunt" mot lagstiftning*".

Daniel Westman. Rättsinformatik Stockholms Universitet: "*Det resonemanget håller inte. Det är med dagens konstruktion viktigt att upphovsmännen får skörda sitt arbete. Annars får hela upphovsrätten göras om.*"

Henrik Pontén. Svenska Antipiratbyrå.: "*Nej bara anpassat dem till Internet. Lagstiftning måste anpassa. Bör ändras i LEK 22 §*"

Catharina Ekdahl. Svenska Fotografers Förbund: "*Inte inom upphovsrätten*"

Mats Hammerman. Svenska Oberoende Musik Producenter "*Lagstiftningen ligger efter.*"

Olle Wilöf. SJF: "*Nej, det kan vi nog inte säga, Men 12 § 's utformning är ett problem*".

Lena Heyman. SYMF: "*Ur den aspekten: Nej. Det finns en tendens att man ser Internet som en egen värld. Samma regler bör gälla som i verkliga världen.*"

Per A. Jönsson. STIM: "Svar, se ovan fråga 2 som är ett samlingssvar för hela frågeställningen." (Författarens anmärkning)

Ellinor Gyllenstierna. SMFF: "*Nej*"

3/ När det gäller rätten till spridning av exemplar så talar man historiskt sett om att "rättigheten konsumeras". Generellt kan en rättighet "konsumeras":

- *Globalt:* I alla länder där man skyddar immaterialrätten som sådan.
- *Regionalt:* T.ex. i ett visst avgränsat område. Inom EU är ett bra exempel. Även kallad Europeisk sådan.
- *Nationellt:* Endast konsumtion i det landet där rättigheten skapas.

Tidigare hade man för svenskt vidkommande s.k. *global konsumtion*. Detta innebar kortfattat att när ett exemplar lovligen hade satts i omlopp (hyrts ut, sålts, eller givits som gåva) så fick man fritt omsätta detta i resten av världen. På senare

år och framför allt med Sveriges inträde till EU så talar vi nu om *regional konsumtion*. Det innebär att det ska vara överlåtet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet för att rättigheten skall ha konsumerats.

- *Är detta bra för upphovsrätten att man har inskränkt konsumtionsreglerna?*

Charlotte Lilliestierna Ehrén. Föreläsare SFI: *"Det är nog snarare en fråga om huruvida man stöder tanken på frihandel eller ej. Reglerna är till fördel för distributörer som genom upphovsrättsliga avtal får exklusiva distributionsrättigheter på en viss marknad, eftersom det i viss mån skyddar deras möjligheter att exploatera sina rättigheter, men för producenter och upphovsmän spelar reglerna mindre roll eftersom parallellimport egentligen inte innebär något avbräck i deras intäkter per försålt exemplar. På filmsidan innebär det dessutom att man kan upprätthålla kedjan av visningsfönster lättare, man slipper en del konkurrens. Det har framför allt betydelse när de så kallade releaseglapparna är stora mellan samma visningsfönster på olika marknader. Men för privatpersoner har det mindre betydelse, eftersom regleringen inte innebär förbud mot privat handel från länder utanför EU. Huruvida det har någon större betydelse i ett större upphovsrättsligt sammanhang är svårt att säga."*

Thomas Riesler FST: *"Ur Rättighetshavarperspektiv är det ekonomiskt fördelaktigare med att flera marknader skapas."*

Ulrika Källen. KLYS: *"Har tillstyrkt harmoniseringen. Regional konsumtion ger bättre konkurrens inom EU."*

Pavel Flato. Pressfotografernas Klubb/Ideell Org.: *"Nej låter vanskligt."*

Peter Adamsson. Svensk Forms Opinionsnämnd: *"Ja, en snäv konsumtion är till god hjälp för att kunna nyttja sin spridningsrätt på ett adekvat sätt."*

Tobias Andersson. Piratbyrån: *"Om man tar dvdregions-exemplet så har jag svårt att tro att de inskränkta konsumtionsreglerna har gynnat branschen. Nu måste branschen föra flera regionala reklamkampanjer istället för en stor global. Inom Internet så finns nu potentialen att nå alla intressanta konsumenter jorden över. Det är synd att den chansen regleras bort."*

Henrik Bengtsson. Styrelsemedlem (SACG): *"Frihandelsfråga"*

Tobias Eltell SAMI: *"Det är en fråga om balansgång. Det är inte negativt men bör hanteras varsamt när det gäller inskränkningar."*

Staffan Teste. Bildleverantörens Förening: *"Ja, upphovsmannen kan behöva begränsa sina marknader vid olika tillfällen."*

Britt-Marie Lundahl. Statens ljud- och bildarkiv: *"Det går att besvara din fråga i punkt 3 om "konsumerade rättigheter" oförskämt enkelt genom att säga att praktiskt taget varje skärpning av upphovsrätten innebär en försämring för nyttjaren. Regeringens verksamhetsmål säger att Statens ljud- och bildarkiv (SLBA) skall öka samlingarnas tillgänglighet. Samtidigt som upphovsrättslagen begränsar tillhandahållande till enbart forskning. SLBA:s verksamhet regleras genom Pliktexemplarslagen. Eftersom allt som samlas in till arkivet får tillhandahållas för forskning genom kopiering, innebär punkten 3 i ditt dokument ingen förändring. SLBA har fortfarande rätten/skyldigheten) att framställa kopior för forskningsändamål."*

Daniel Westman. Juridicum. Rättsinformatik Stockholms Universitet: *"Har redan varit regionalt så utvecklingen är ok. Ingen stor ändring. Global konsumtion var redan tidigare inskränkt."*

Per Hultengård. Tidningsutgivarna: *"Jag har ingen egentlig synpunkt på den regionala konsumtionen utan ser den endast som en effekt av vårt EU-medlemskap."*

Henrik Pontén. Svenska Antipiratbyrån.: *"Tveksamt."*

Catharina Ekdahl. SFF: *"Svaret är ja. Kretsen har begränsats. Inte inom Internet, dock. Kan bli problem med rättstillämpningen."*

Mats Hammerman. Svenska Oberoende Musik Producenter: *"Vet inte var det ska vara bra för."*

Olle Wilöf. SJF: *"Kan inte bedöma detta. Enligt uppgift lär det för svenskt vidkommande ytterst handla om dollarkursen"*

Lina Heyman. SYMF: *"Det beror på vad man menar med upphovsrättens bästa. Ändringen stärker i viss mån rättighetshavares position, ett mindre geografiskt*

område är lättare att övervaka än ett större. Men det är fortfarande svårt för den enskilde rättighetshavaren att bevaka sina rättigheter."

Ellinor Gyllenstierna. SMFF: " *Ja. Rättighetshavaren vill kunna bestämma över import och spridning av verksexemplar som framställs utomlands. Den EES-regionala konsumtionen är en väsentlig förbättring för rättighetshavaren jämfört med tidigare."*

4/ §20 som är helt ny innebär kort att ett konstverk som är av "underordnad betydelse" får ingå i en film eller tv program om det inte har till syfte att vara huvudämnet. Även s.k. stillbilder kan avses. Ett ytterligare rekvisit är att det konstverk som åsyftas ska vara utgivet eller överlåtet. Med detta menas enligt 8 § att det ska vara med upphovsmannens samtycke spritt till allmänheten.

Synpunkter?

Charlotte Lilliestierna Ehrén. Företrädare SFI: " *Nej inte egentligen, det innebär en förenkling för filmskapandet, men i praktiken har reglerna inte förändrat något som inte redan varit praxis."*

Anna Svärdemo-Alander. Promise: " *Nog bara en praktisk ändring"*

Magnus Mårtensson. IFPI: " *Det kan förenkla skapandeprocessen"*

Pavel Flato. Pressfotograferna Klubb: " *Låter bra."*

Tobias Andersson. Piratbyrån: " *Jag vet inte om det är en slump att de starka ekonomiska krafterna inte klassar några av sina egna verk som "underordnad betydelse". Medans de med svagare kraft (konstnärer, fotografer osv.) lätt kan klassas som det. Min åsikt är dock att begreppet underordnad betydelse borde utvidgas mer. Så att t.ex. dokumentärfilmare inte måste betala oskäligen belopp bara för att få inkludera gamla filmklipp i sina dokumentärer.*

Henrik Bengtsson. Styrelsemedlem (SACG): " *Var det är placerat är det viktiga."*

Staffan Teste. BLF: " *Bra fastslår egentligen de regler som fanns se t.ex. mål om gobeläng där stor del av gobeläng på bild innebar att ersättning skulle utgå.*

Olovlig förlaga har bland jurister ansetts gälla även tidigare i praktiken."

Daniel Westman. Juridicum. Forskare i Rättsinformatik Stockholms Universitet:
"Tanken är att det ska vara oförändrat. Kan bli en lucka. Liten betydelse för upphovsrätten."

Per Hultengård. Tidningsutgivarna: *"20 § är bra. Det måste gå att återge verkligheten utan att behöva ta hänsyn till om i sammanhanget ovidkommande konstverk råkar komma med på ett hörna"*

Henrik Pontén. Antipiratbyrån: *"Naturlig anpassning"*

Catharina Ekdahl. SFF: *"För vår del är det bara till fördel.(Fotografernas rätt)"*

Olle Wilöf. SJF: *"Blev till slut bra när man tog med stillbilder, vilket regeringen från börjad hade glömt bort. Blev häftig kritiserad från fotoorganisationerna, t ex Journalistförbundet".*

5/ Kassettersättningen är ju ett sätt att kompensera rättighetsinnehavarna ekonomiskt för kopiering som sker. I 26 k, l och m § § beskrivs detta och den höjning som har skett.

5a:

- *Är detta en bra ersättningsform ?*

Charlotte Lilliestierna Ehrén. Föreläsare SFI: *"Kassettersättningen välkomnades av upphovsmännen när den infördes och SFI har i övrigt inga synpunkter.*

Min personliga kommentar är att ersättningen är utformad så att den endast omfattar kopiering som sker lovligen. Det innebär att datorprogram inte omfattas vilket har uppfattats som en orättvisa av t ex spelbranschen som ju drabbas mycket hårt av piratkopiering. Även de avgift som utgår på skivor mm som används för kopiering av dataprogram och spel kommer ju övriga branscher där kopiering tillåts till del."

Anna Svärdemo-Alander. PROMISE: *"Ganska trubbigt verktyg. Man borde kunna utveckla mycket bättre tekniska lagliga alternativ."*

Thomas Riesler. FST: *"Ja, kompromiss är det dock. Problem med privat bruk är att det är svårt att kolla. Bättre än inget."*

Magnus Mårtensson. IFPI: *"Jättesvårt. Viktigt är att betona att man ersätts för den legala användningen, inte den illegala."*

Ulrika Källen. KLYS: *"Är bra. Privatkonsumtionen ersätts till viss del."*

Pavel Flato. Pressfotografernas Klubb: *"Vet inga bättre metoder."*

Tobias Andersson. Piratbyrån: *"Slopa kassettersättningen helt. Som det ser ut idag så är det t.ex. de små musikerna (alltså majoriteten av alla musiker) som råkar illa ut pga. kassettersättningen. När ett litet band vill sprida sin demo-cd och bränner ut dem hemma, så betalar de en straffavgift som sedan administreras av Copyswede. (Copyswede ville inte vara med i enkäten. Förf. anmärkning) Som i sin tur sedan fördelar pengarna efter vad som säljer bäst i Sverige. Systemet är verklighetsfrämmande och borde skrotas. Vill man, som antipirater och politiker ofta hävdar, stödja musikern, så är mitt förslag: Bygg fler replokaler. Det är där det behövs stöd."*

Henrik Bengtsson. Styrelsemedlem (SACG): *"Finns ingen bättre."*

Tobias Eltell. SAMI: *"Den minst dåliga. Det viktiga är att det ska betonas att den kompenserar den lagliga kopieringen och inte den illegala."*

Staffan Teste. BLF: *"Vi är kritiska till fördelningen eftersom vissa upphovsmän aldrig får tilldelning. T.ex. BLF. Däremot är det att bra att ersättning utgår för att kompensera användandet."*

Daniel Westman. Juridicum. Rättsinformatik. Stockholms Universitet: *"Nej. Mer i förtjust i en ensamrätt."*

Per Hultengård. Tidningsutgivarna: *"Kassettersättningen är inte bra, men rättsinnehavarna måste på något sätt kompenseras och då är frågan om det finns någon variant som är mindre dålig. Ersättningsnivån får anses rimlig."*

Henrik Pontén. Svenska Antipiratbyrån: *"Nej men det finns ingen bättre."*

Catharina Ekdahl. SFF: *"Kan inte se ut på annat sett. Tar dock bara hänsyn till rörliga bilder. Stillbilder omfattas generellt inte. Borde omfattas."*

Mats Hammerman. Svenska Oberoende Musik Producenter: *"Ja det tycker jag"*

Olle Wilöf. SJF: *"Det borde vara tillåtet att kopiera text och stillbilder från Internet oavsett förlaga, om det är offentliggjort,"*

Per A. Jönsson. STIM: *Hänvisar till sitt remissvar.*

Lina Heyman. SYMF: *Funkar praktiskt. Jämförelse med arbetsrättens kollektivavtal.*"

5b:

- *Borde ersättningen vara större?*

Anna Svärde-Alander PROMISE: *"Ja"*

Tomas Riesler. FST: *"Ska inte vara större än det faktiska nyttjandet. Bättre mätmetoder kan eftersträvas"*

Magnus Mårtensson IFPI: *"Ja, men metoden förhandlingar som sker är bra."*

Ulrika Källen. KLYS: *"På sikt ja. Med små steg. I Danmark blev det ett ramaskri med direkt hög ersättning. Man måste skapa acceptans både hos allmänheten och hos industrin. Se till att bredda basen. Nu inkluderas t.ex. mp 3 spelare men man bör inkludera andra medier också."*

Tobias Eltell. SAMI. *"Ligger bra."*

Daniel Westman. Stockholms Universitet: *"Ren politisk fråga"*.

Per Hultengård. Tidningsutgivarna: *"Ersättningsnivån får anses rimlig."*

Henrik Pontén. Svenska Antipiratbyrån: *"Nej slår olika. Datorprogrammen moment 22"*

Catharina Ekdahl. SFF: *"Politisk fråga. Konsumenten får betala. Upphovsrättskompensationen - Symbolisk"*.

Mats Hammerman. Svenska Oberoende Musik Producenter *"Ja men gräns finns"*.

Olle Wilöf. SJF: *"Istället för nuvarande orimliga regler bör man införa en kassettersättning som inte bara "träffar" film och musik, som i realiteten nuv. regler gör. (Fotografer och bildkonstnärer kan förvisso få del av nuvarande ordning om verken visas i TV)"*.

Per A. Jönsson. STIM: *Se remissvar*

Lina Heyman. SYMF: *"Utrymme att förhandla gör att det blir flexibelt och skapar en rimlig nivå."*

6/ Avtalslicenser har i URL fått ett eget kapitel. Kortfattat innebär det att en organisation som företräder upphovsmän kan träffa bindande avtal med part som vill utnyttja rättigheten ekonomiskt. Att en samhällsekonomisk avvägning måste göras mellan ensamrätter och den konkurrenshämmande effekt som uppstår är en viktig synpunkt. De nordiska länderna har ju lyckats få gehör för denna konstruktion som kan beskrivas som ett mellanting mellan tvångslicenser och frivilliga avtal. 2 nya avtalslicenser har tillkommit. Dels licensen för exemplarframställningen inom organisationer, myndigheter och företag, dels för biblioteks och arkivs nya bestämmelser som rör förmågan att överföra och att sprida exemplar till allmänheten i annan form än pappersvarianten.

- *Är avtalslicens ett bra redskap för att tillgodose upphovsmannen?*

Charlotte Lilliestierna Ehrén. Företrädare SFI *"Ja, eftersom det innebär att upphovsmannen inte själv måste övervaka sina rättigheter samtidigt som man uppnår ett större mått av tillgänglighet."*

Anna Svärdemo-Alander. PROMISE: *"Praktisk, annars inte så bra. Svår att samordna"*.

Erik Forslund: ALIS. *"Bra metod. Det anses inte längre vara en inskränkning"*.

Tomas Riesler. FST: *"Ja det är bra. Bättre kontrollmöjligheter finns här"*

Magnus Mårtensson. IFPI: *"Ja jättebra. Gör att det blir praktiskt hanterbart"*.

Ulrika Källen. KLYS: *"Ja mycket bra. Klys har förespråkat det länge. Bra sätt att komma överens via förhandlingar kollektivt"*

Peter Adamsson. Svensk Forms Opinionsnämnd: *"Under rådande förhållanden, ja."*

Henrik Bengtsson. Styrelsemedlem (SACG): *"Ja, särskilt för mindre upphovsmän."*

Tobias Eltell SAMI: *"Ja det är den men visar nog på en brist. Man mäktar inte med individuella förhandlingar, så nu när den finns fyller den sin funktion"*

Staffan Teste. BLF: *"Ja utom i fråga om TV: s möjligheter att visa bilder. Det föreligger i dag inget sådant behov då olika TV-kanaler finns. Tyvärr kan också"*

vissa licenser t ex de elektroniska stoppas av att utgivarna vägrar gå med på de frivilliga avtalslicenserna."

Daniel Westman. Juridicum. Rättnformatik, Stockholms Universitet: *"Nej. Tillgodoser nyttjarna bättre med ensamrätten i form av tvångslicenser."*

Per Hultengård: Tidningsutgivarna: *"Avtalslicenser fungerar bra, men skall endast tillgripas i de fall där marknaden och rättsinnehavarna på egen hand kan hantera rättighetsklareringen."*

Catharina Ekdahl. SFF: *"Ja, jättebra. Ska vara enkel"*.

Olle Wilöf. SJF: *"Ja"*

Per A. Jönsson. STIM: *"Situationen uppkommer i praktiken aldrig eller mycket sällan med avseende på radio- och TV-företags legala avtalslicens i samband med utnyttjande av musikaliska verk. Anledningen torde vara att få upphovsmän av musikaliska verk inte ingår i det nätverk som "collecting societies" på musikområdet utgör."*

Lina Heyman. SYMF: *"Ja, ett av flera. Bra mellanväg med möjlighet till kollektiv bevakning. Det optimala som är individuell bevakning är svår att uppnå."*

Ellinor Gyllenstierna. SMFF: *"Det är snarare ett bra redskap för verksutnyttjaren. Avtalslicenskonstruktionen har till stor del bidragit till att exempelvis elever i Svenska skolor vuxit upp med kopior och då inte reflekterat över rättighetsklareringen bakom kopiorna. Man tar en kopia utan att veta att det finns upphovsrätt även i kopieringen. Ur rättighetshavarperspektiv är detta självklart olyckligt."*

7/ I 46 § behandlas de nog så betydelsefulla s.k. *närstående rättigheter* för framställare av upptagningar av ljud eller rörliga bilder. De har gått från att vara s.k. förbudsrätter till att bli s.k. exklusiva ensamrättigheter. Noterbart är att skyddstidens längd för fonogramframställningen. Den är 50 år från utgivningen. Kuriosa kan då bli att det uppkommer olika skyddstider för ljudet och bilderna.

- *Borde skyddstiderna vara lika långa för att förenkla upphovsrätten?*

Charlotte Lilliestierna Ehrén. Företrädare SFI: *"Ja definitivt, men det innebär inte att man nödvändigtvis skall förlänga skyddstiderna för de närstående rättigheterna. Man kommer ändå få problem eftersom skyddstiden för de egentliga upphovsrätterna beräknas med utgångspunkt i upphovsmannens död, medan närstående rättigheter skyddas med utgångspunkt i tiden för framföranden och upptagningarnas tillkomst eller offentliggörande. Vill man ha ett helt igenom lätthanterligt system måste man antagligen välja samma tidsmässiga utgångspunkt. Användningen/Licensieringen av äldre upptagningar av musikverk, filmverk etc. är problematisk i dag vilket innebär att exempelvis att det kan vara svårt att få ut äldre film som skulle kunna ha en publik på t ex Dvd-marknaden."*
Anna Svärde-Alander. Promise: *"Spontant ja"*.

Thomas Riesler. FST: *"Bör analyseras"*

Magnus Mårtensson. IFPI: *"Tycker att det borde vara längre skyddstider generellt för att tillgodose skivbolagen."*

Ulrika Källen. KLYS: *"Ja spontant. Har inte aktivt drivit denna fråga."*

Pavel Flato. Pressfotografernas Klubb: *"Borde vara lika långa."*

Peter Adamsson. Svensk Forms Opinionsnämnd.: *"Det skulle sannolikt förenkla regelverket i vissa avseenden. Jag kan dock inte fullt ut överblicka konsekvenserna av en förlängning av skyddstiderna och har därför svårt att säga om det alltigenom skulle medföra fördelar."*

Tobias Andersson. Piratbyrån: *"Skyddstiderna borde krympas rejält. Vi ser detta som ett sorts monopol på idéer. Något som likt alla monopol inte gynnar utveckling, prissättning eller allmänheten."*

Tobias Eltell. SAMI: *"Inte nödvändigtvis. Borde vara längre för båda."*

Staffan Teste. BLF: *"Nej De är de inte heller idag. Fotografi har skydd i 50 år efter knäppet, medan fotografiskt verk har skydd i 70 år efter upphovsmannens död. En teckning t ex ett rakt sträck uppnår inte verkshöjd och har inget skydd alls."*

Daniel Westman. Juridicum. Rättsinformatik. Stockholms Universitet: *"Bör nog ifrågasätta de närstående rättigheternas skyddstider som är för långa."*

Per Hultengård. Tidningsutgivarna: *"Rent praktiskt är det förstås enklare med en och samma skyddstid, men så pass långa skyddstider som vi nu har kan inte motiveras ifråga om närstående rättigheter"*.

Henrik Pontén. Svenska Antipiratbyrån: *"Ja, skyddstiderna bör diskuteras."*

Catharina Ekdahl. SFF: *"Problem med fotografiska bilder. Måste finnas gradskillnader mellan upphovsrätt och närstående rättigheter."*

Mats Hammerman. Svenska Oberoende Musik Producenter: *"Ja absolut och längre."*

Olle Wilöf. Svenska Journalistförbundet: *"Svårt att bedöma. Inget krav på verkshöjd för detta, vilket innebär ensamrätt på inspelat fågelkvitter, Svår ensamrätt för ljudupptagningar eftersom man inte kan bevisa att det just var "min" upptagning som återanvändes (typ om 20 pers spelar in samma fågelkvitter)"*.

Per A. Jönsson. STIM: *"Utan att gå in i detalj på frågeställningen när det gäller närstående rättigheter kan STIM konstatera att skyddstidens omfattning alltid kan diskuteras utifrån olika ståndpunkter. Att upphovsrätten i sig skulle förenklas av samma skyddstidsomfång för samtliga rättighetstyper är kanske mindre troligt. STIM har lång erfarenhet av att hantera verk av olika upphovsmän vars skyddstidsutgång sker vid olika tillfällen och kan därför konstatera att en situation med lika lång skyddstid för samtliga rättighetstyper ändå förutsätter en bevakning av skyddstiden i det enskilda fallet. De olika rättighetstyperna bevakas ju också av olika rättighetsinnehavare som rimligen besitter förmågan att bevaka sina egna rättigheter med avseende på just skyddstiden."*

Lina Heyman. SYMF: *"Är inte insatt i skälen bakom, men generellt borde de vara likadana skyddstider och teknikneutrala."*

8/ Skydd för tekniska åtgärder m.m. i kapitel 6. Här beskrivs skydd för tekniska åtgärder och information om rättighetsförvaltning: Tolkningsen av texten är att det ska vara ägnat att skydda eller begränsa med en teknisk åtgärd. Exempel på detta är s.k. kopieringspärar för cd-skivor eller olika krypteringar vid lagliga nedladdningar. Den tekniska modellen är oväsentlig. Alltså teknikneutral, men

den ska vara är verkningsfull. När det gäller uttrycket ”information om rättighetsförvaltning” så innebär detta att det är ”information som syftar till att identifiera verket, upphovsmannen eller dennes rättsinnehavare eller till att upplysa om villkor för användning av verket”. I 52 g § så framkommer det att det ska vara elektronisk information. Att det ska ha lämnats av upphovsmannen eller dess rättighetsinnehavare framgår av sista stycket i 52 b §. Paragrafen är nytillkommen.

8a:

- *I praktiken har det visats sig att utvecklingen har gått lite långt. Många cd-skivor har t.ex. inte gått att spela upp i bilen. Frågeställningen blir följande: Fyller spärrarna någon funktion förutom att ”reta upp” användaren?*

Anna Svärdemo-Alander. PROMISE: *"Det är ett misslyckande om det är så. Tekniken måste fungera."*

Thomas Riesler. FST: *"Förmodligen har det hindrat, men också retat upp flertalet..."*

Magnus Mårtensson. IFPI: *"Praktiskt lite nu. Digitala filer kommer att vara skyddade."*

Ulrika Källen. KLYS: *"Problemet är att det har gått för långt om man inte kan spela upp."*

Pavel Flato. Pressfotografernas Klubb: *"Tenderar att ha en funktion. Utformningen kan diskuteras."*

Peter Adamsson. Svensk Forms Opinionsnämnd.: *"Tekniska problem kommer alltid att finna., Kopieringsspärrarna lär dock bli mer förfinande och orsaka mindre problem i framtiden. De framstår enligt min uppfattning idag som tillräckligt effektiva för att motivera att de i viss mån kan reta upp användarna."*

Tobias Andersson. Piratbyrån: *"Nej, den får mest folk att sluta köpa t.ex. skivor och gå över helt till piratkopiering. Sen är det ju bara en tidsfråga innan varje spärr knäcks också. Totalt bortkastade pengar enligt mig."*

Henrik Bengtsson: Styrelsemedlem (SACG): *"Nej, Bättre med t.ex. IPOD-modellen."* (Se förklaring kap 2. Författarens anm.)

Tobias Eltell. SAMI: *"Ja det gör dem nog. Måste dock skötas med varsamhet."*

Staffan Teste. BLF: *"Här handlar det inte bara om spärrar utan också om identifieringsmaterial."*

Daniel Westman. Juridicum. Rättsinformatik. Stockholms Universitet: *"Kan diskuteras. Gör det i vissa fall mer fördelaktigt och lättare att ladda ned..."*

Per Hultengård. Tidningsutgivarna: *"Om spärrar och skyddsanordningar drivits så långt att de endast reta upp den som lagligt vill spela upp något är det naturligtvis ett misslyckande. Det gäller då att finna alternativ som fyller det egentliga syftet, men inte hindrar där hinder ej skall ske."*

Henrik Pontén. Svenska Antipiratbyrån: *"Tveeggat. Principiellt ska det finnas lagligt skydd men funktionen måste upprätthållas."*

Catharina Ekdahl. SFF: *"Funktionen elektronisk informationen är viktig. Ideella rätten är väldigt viktig. Upphovsrätten är inte bara stora bolag utan mer stora massan."*

Mats Hammerman. Svenska Oberoende Musik Producenter.: *"Nej, de är i stort sett borta."*

Lina Heyman. SYMF: *"Skulle gissa att det flesta skyddstekniker på ett eller annat sätt kringgås rätt så snart. Markanden är självreglerande i viss mån de skyddstekniker som stör användarnas beteendemönster börjar redan försvinna."*

8b:

- *Kan man tänka sig någon annan modell?*

Anna Svärdemo-Alander. PROMISE: *"Istället för spärrar en avgift som utgår om man kopierar."*

Thomas Riesler. FST: *"Moraliskt tänkande. Hitta bättre affärsmöjligheter. Olika ljudkvaliteter skulle kunna tänkas"*.

Magnus Mårtensson. IFPI: *"Det kommer att läggas ner stor uppmärksamhet på skydd i framtiden, framförallt vid nya användningsformer. Viktigt att se till att det*

fungerar smärtfritt och att skydd och spärrar inte märks förrän vid "övertramp" av rättigheten."

Ulrika Källen. KLYS: *"Det gäller för branschen att hitta en bra modell".*

Pavel Flato. Pressfotografernas Klubb: *"Om ngn kommer på ngt nytt, bra javisst. Teoretiska möjligheter att ge en bild en spårbar id är under utredning."*

Tobias Andersson. Piratbyrå: *"Enkelt svar, lyssna på kunderna. Vad vill de ha? Hur vill de ha det? Vilket pris kan de tänka sig att betala? Enkel marknadsekonomi som man tycker att vissa (skivbolag) borde ha lärt sig vid det här laget."*

Henrik Bengtsson. Styrelsemedlem (SACG): *"IPOD varianten."*

Tobias Eltell. SAMI: *Det diskuteras. Skivbolagen har t.ex. talat om att skicka med 2-3 st. exemplar när man köper en "skiva" som då gör att exemplarframställningen är komplett. Då ska det inte gå att göra fler kopior men man kan då ha en hemma och en i bilen."*

Staffan Teste. BLF: *"Ser inte att modellen är dålig"*

Daniel Westman. Juridicum. Rättsinformatik. Stockholms Universitet: *"Nja. Tekniska spärrar kommer att finnas kvar men på ett nytt sätt. Villkoren kan bli tekniska för hur man ska få ladda ner eller köpa."*

Henrik Pontén. Svenska Antipiratbyrå: *"Problemet är inte lagstiftningen utan att upprätthålla lagarna."*

Mats Hammerman Svenska Oberoende Musik Producenter: *"Hoppas att man sköter det bra. Ska kunna använda det till sitt syfte."*

Olle Wilöf. SJF: *" Ja, Att man får bryta upp spärrarna för att använda sig av 2 kap. URL."*

Lina Heyman. SYMF: *"Skulle gissa att det flesta skyddstekniker på ett eller annat sätt kringgås rätt så snart. Markanden är självreglerande i viss mån de skyddstekniker som stör användarnas beteendemönster börjar redan försvinna."*

9/ Ansvar och ersättningskyldighet m.m.

Förverkande, skadestånd, böter eller i vissa grova fall tal om fängelse för den som begår upphovsrättsbrott. I praktiken har det visats sig att det är för stor

ekonomiskt skillnad mellan att köpa lagligt och att ladda ner/kopiera material. Internet, snabba överföringshastigheter (bredband) och möjligheten att framställa exemplar som är lika perfekta som förlagan har fått en hel generation att välja egen "produktion".

- *Vad kan göras för att vända trenden?*

Charlotte Lilliestierna Ehrén. Föreläsning SFI: " *Som jag skrev ovan är detta en fråga om konsumenternas villighet att betala för vad de faktiskt tar del av. Till att börja med måste det finnas lagliga alternativ som uppfattas som tillräckligt prisvärda för att konsumenten inte skall välja gratis men olagliga alternativ och riskera straff och skadestånd. Det har visat sig att straff inte är tillräckligt verksamt som avskräckningsmedel, medan skadestånd fungerar bättre.*

Sedan måste man också satsa tillräckliga resurser för att göra konsumenterna medvetna om konsekvenserna av ett alltför utbrett olovligt utnyttjande, dvs. att upphovsmännen inte får betalt, att investeringsviljan i dyra produktioner riskerar att bli mindre med resultatet utbudet minskar. Skolundervisning, information och en konsekvent hållning genom hela kedjan från lagstiftning till tillämpning som innebär att man i praktiken verkligen kan tillvarata sin rätt som upphovsman eller annan rättighetshavare är viktigt. Även t ex Internetoperatörerna måste vara beredda att medverka till att respekten för upphovsrätten upprätthålls."

Anna Svärdeno-Alander. PROMISE: " *Det är en utmaning för framtiden och branschen. Man måste skapa ett positivt synsätt. Inte bara "fy, fy" utan se till att förändra synen på upphovsrätt."*

Thomas Riesler. FST: " *Få folk att inse kostnaden. Lättare att skälla på stora rika skivbolag. Folk vet inte hur mycket ett tillgängliggörande är värt. Skrämma folk kan fylla sin funktion."*

Magnus Mårtensson. IFPI: " *Det finns massor av teorier varför det är som det är. Nya former/kanaler för konsumtion kommer att tillkomma mötas vid mobila. Upphovsrätten är för abstrakt. Viktigt att nå ut med budskapet."*

Ulrika Källen. KLYS: " *En möjlig väg: Skapa flera lagliga nedladdningstjänster. Och att det tillfaller upphovsmannen och inte bara de stora bolagen.*"

Pavel Flato. Pressfotografernas Klubb: " *Det som går att köpa nedladdningsbart måste bli billigare. Differentierad prissättning: Inte ett hot utan en möjlighet*".

Peter Adamsson. Svenska Forms Opinionsnämnd: " *Ge polis och åklagare större resurser för att utreda intrång i immateriella rättigheter. Lagstiftningsåtgärder för att skapa bättre möjligheter för rättighetshavare att få ut rimliga skadestånd vid intrång.*"

Tobias Anderson. Piratbyrån: " *Fildelningen kommer förmodligen inte att stoppas. Såvida man inte stänger ner Internet totalt. I övrigt, se föregående svar*".

Henrik Bengtsson. Styrelsemedlem (SACG): " *Lagliga alternativ eftersträvas. T.ex. Ipod. Nivån i Sverige när det gäller laglig tillämpning/rättsskipning är dålig.*"

Tobias Eltell. SAMI: " *Det är upp till de skivbolagen att se till att det går att ladda ner/köpa ALL musik till bättre priser. Ganska enkelt att lösa det tekniska.*"

Staffan Teste. BLF: " *Mer stämningar och domstolsbeslut. Tyvärr uppfyller inte Sverige TRIPS utan åklagare lägger ned många upphovsrättsfall som polis anmälts och tvingar upphovsmän att gå civilrättsligt tillväga..*"

Daniel Westman. Juridicum. Rättsinformatik. Stockholms Universitet: " *Att köpa CD skivor är omodernt. Frågan är om att köpa eller ladda ned. Attraktiva tjänster finns. Måste göras billigare. Risk ska finnas att åka dit och att bestraffas för det*".

Per Hultengård. Tidningsutgivarna: " *Frågan är om trenden går att vända. Om marknaden tillhandahåller varor och tjänster på ett sätt och konsumenterna efterfrågar och skaffar sig dem på ett annat (förutsatt att de gör det på ett lagligt sätt) får man nog anpassa sig därtill och fånga upp de möjligheter som kan finnas i de nya användarmönstren*".

Henrik Pontén. Svenska Antipiratbyrån: " *Skapa bra lagliga alternativ. Tillsammans med rättegångar.*"

Catharina Ekdahl. SFF: " *Hänger ihop med att få allmänheten att det är många små upphovsmän. Inte bara stora filmbolag/skivbolag.*"

Mats Hammerman. Svenska Oberoende Musik Producenter: *"Lagliga alternativen måste bli bättre. Priset måste justeras."*

Lina Heyman. SYMF: *"Alla ställer sig denna fråga. Laglig nedladdning till billig penning är förmodligen framtiden. Att inte skrämmas av nya beteenden utan anpassa sig. Målet borde inte vara att bannlysa ny teknik utan istället se till att den används på ett sätt som stämmer med de lagar som finns".*

Ellinor Gyllenstierna. SMFF: *"I större utsträckning agera när man upptäcker intrång."*

10/ I denna sista punkt skulle jag uppskatta om ni ville ta vara på möjligheten att komma med egna synpunkter på framtiden inom upphovsrätten, på lagstiftningen eller något annat som är viktigt att betona. I det stora hela eller specifikt för just er verksamhet?

Charlotte Lilliestierna Ehrén. Föreläsare SFI: *"Upphovsrätten fungerar dåligt i den digitala sfären, det är tydligt. Dess konstruktion bygger på ett tankesätt som hör hemma i den analoga världen. Implementeringen av infosocdirektivet är redan förlegad.*

Min gissning är att för att ge upphovsmännen skydd för möjligheten att ta betalt för sina prestationer måste man koppla tillgången till viss teknik hos användarna mycket närmare tillgången till innehållet. Möjligen får man ett större mått av avtalslicensliknande förhållanden. Det problem man då har att brottas med är fördelningen till upphovsmännen. Vill man inte övervaka användarna alltför mycket (och vem vill ha ett samhälle där Storebror verkligen ser oss) måste upphovsmännen troligen acceptera att de i högre grad får kollektivt administrerade ersättningar. Möjligheten innebär det även att "det allmänna" i högre grad måste bidra till finansieringen av sådant skapande som inte kan finansieras på marknadens villkor."

Anna Svärde-Alander. PROMISE: *"Få allmänheten förstå att det finns "små" upphovsmän bakom skapandet. Göra ett reportage om den lille upphovsmannen som inte får tillgodogöra sig ersättningen för sitt arbete."*

Erik Forslund. ALIS: *"Viktigt är behov av hjälpregler för Internet. Måste anpassas till tekniken. De ska vara till förmån för upphovsmännen"*

Thomas Riesler. FST: *"Det krävs en ny respekt för upphovsrätten både för upphovsmännen och för kunderna. Se över distributionsmöjligheter och komma på nya sätt att sälja. Olika kvalitet och prismöjligheter måste finnas."*

Magnus Mårtensson. IFPI: *"Intressant är att följa utvecklingen med ansvarighetsfrågor för Internetleverantörer."*

Ulrika Källen. KLYS: *"Vi vill se en översyn av 3 kap. Bättre möjlighet för upphovsmannen att tillgodose sina rättigheter och villkor."*

Pavel Flato. Pressfotografernas Klubb: *"Jag ser fram emot bättre tekniskt skydd för bilder som inte ska kunna kopieras vidare efter försäljning. Avtalsområde för att kunna använda bilden."*

Peter Adamsson. Svensk Forms Opinionsnämnd: *"Bättre ekonomiska möjligheter (t.ex. genom försäkringslösningar) för de som sysslar med skapande verksamhet så att de har möjlighet att ta tillvara sina rättigheter. Öka nivåerna i de ersättningar som döms ut vid intrång i immateriella rättigheter. Ev. ett mildrat krav på säkerhet vid interimistiska yrkanden om förbud. Det skulle också vara bra med en språklig och strukturell genomgång av upphovsrättslagen så möjligheterna för allmänheten att ta del och förstå lagen ökar."*

Tobias Andersson. Piratbyrå: *"De senaste 20 åren har det varit en genomgående trend att lagstiftningen inte följer allmänhetens intresse och är allmänt otidsenlig. Nu har vi en URL som gör 1 miljon svenskar kriminella. Är det rimligt? Vi har en skivindustri som krampaktigt hänger kvar i de sista trådarna, samtidigt som de längtar tillbaka till den glada början av 90-talet då CD:n introducerades och industrin skördade stora vinster. Inom teknikens framfart kan nu vem som helst med lite tekniska kunskaper och vilja släppa en välproducerad skiva. Skivbolagens tid är förbi."*

Henrik Bengtsson. Styrelsemedlem (SACG): *"Att kap 3 ska bli föremål för revision. Hela URL är ett lapptäcke."*

Tobias Eltell. SAMI: *"Upphovsrätten kommer att finnas kvar. Debatten har blivit het pga. av Internet. Medvetandet att det kostar finns, men det gäller att se till att*

det finns lagliga alternativ som fungerar och är prisvärda. Äganderättsdebatten är viktig för framtiden."

Staffan Teste. BLF: *"Viktigt att skadestånden för små upphovsrättsinnehavare blir höga så att det inte lönar sig att stjäla."*

Daniel Westman. Juridicum. Rättsinformatik. Stockholms Universitet:
"Det mesta är intäkt genom frågorna"

Per Hultengård. Tidningsutgivarna: *"En specifik synpunkt för mediebranschen gäller upphovsrättens övergång i anställningsförhållanden. Vi har den bisarra ordning idag att det som en anställd upphovsman - t ex en journalist - framställer inom ramen för sitt anställningsförhållande inte fritt kan nyttjas av arbetsgivaren, utan upphovsrätten ligger kvar hos den anställda upphovsmannen och arbetsgivaren måste för varje förfogande avtala till sig rätten till detta - inte sällan mot en ytterligare ersättning till den redan avlönade upphovsmannen. Tidnings- och medieföretagens utveckling mot att publicera i så många kanaler som möjligt hindras och försvåras av detta missförhållande. Regler om upphovsrättens övergång i anställningsförhållanden är därför nödvändiga."*

Henrik Pontén. Svenska Antipiratbyrån: *"Blåste hårt i våras men debatten har blivit mer konstruktiv. Internetleverantörerna måste få moral och möjlighet att tjäna pengar på lagliga alternativ att gå ihop."*

Catharina Ekdahl. SFF: *"Kap 3 URL måste ses över. Är dispositiv och oskäliga avtalsvillkor för svaga avtalspartner uppkommer. Förvärvaren tar över alla rättigheter. Ingen kompensation för fotografier via kassettersättningen."*

Mats Hammerman. Svenska Oberoende Musik Producenter: *"Skyddstiderna borde förlängas. Medvetandet om upphovsrätten måste ökas"*.

Per A. Jönsson. STIM: *"Angreppen på upphovsrätten är omfattande och många är dess fiender. Fienderna utgör dock knappast någon homogent sammansatt grupp med gemensamt mål att avskaffa upphovsrätten utan består av subgrupper, alltifrån de som tycker att det är "kass" att behöva betala för någonting som ändå kan fås gratis, till bekymrade grupperingar inom EU som med "starka" konkurrensrättsliga argument förordar strukturförändringar och uppluckringar med avseende på hur upphovsrätten administreras. Det är också beklagligt att*

senare års debatt så ensidigt kommit att fokusera på hur upphovsrätten hanteras av stora multinationella bolag inom film- och musikbranschen -främst inom området för populärkultur. De skyddsvärda idéerna finns faktiskt runt omkring oss i form av t.ex. romaner, tidningsartiklar, konst, foton och musikframföranden som inte alla nödvändigtvis finns att tillgå på en global massmarknad. Många är de "mindre" upphovsmän som tack vare upphovsrätten fått bidrag till sin försörjning genom STIM: s administration av deras rättigheter och därmed möjliggjort fortsatt skapande." Att upphovsrätten som idé och legal konstruktion skulle försvinna inom överskådlig tid är dock knappast troligt därtill är upphovsrätten alldeles för viktig för stora grupper försörjning och för omsättningen i samhället i stort.

Lina Heyman. SYMF: "Den enskilde rättighetshavarens position och närstående rättigheterna måste stärkas genom lagstiftning men också på andra sätt. Dagens lagstiftning ger musiker, sångare och andra konstnärer rätten till sitt verk/utförande men i verkligheten kan en enskild rättighetshavaren känna sig, och vara, ganska maktlösa. Processkostnaderna kan bli mycket höga särskilt för en privatperson. Att ha rätt är en fråga, att få rätt en annan."

9. Slutsatser och övriga kommentarer

Fråga 1:

Frågan kom att belysa olika sätt att framställa verk och göra det tillgängligt för allmänhet?

Här tolkar jag det som att den allmänna åsikten är att begreppen blivit mer omfattande/klargörande. Problem kan uppkomma när de ska läsas av icke-jurister. Flera påpekar att en mer "teknikneutral lagstiftningsmetod är att eftersträva". En prövning inför domstol enligt den nya lagen skulle givetvis klargöra gränserna.

Fråga 2 a och b:

Här lade jag tonvikten på att reda ut om ändringarna i lagens 12 § som rör att kopiering ska ha en laglig förlaga och att det ska vara för "privat bruk" kommer att göra det lättare för rättsväsendet att komma tillrätta med problemet? Svaren kom att handla om att "dels så kan det ha en effekt på allmänhetens rättsmedvetande och också att det är ett klargörande". Att det redan innan var "otillåtet att göra upphovsrättsligt skyddat material tillgängligt för allmänheten" är en åsikt som delas av många. Att del allmänna skulle bli mer benägen att statuera exempel är inte troligt. Däremot kan det nog bli lättare för de privata intressena att beivra detta. Ett problem är att det inte har kommit någon lösning om hur det ska förfaras med s.k. IP adresser (Se förklaring kap 2. Författarens anm.). Inte heller ansvaret för Internetleverantörer är klarlagt. Det som är värt att notera är att alla skrivelser och åtgärder gör att folks rättsmedvetande kan ändras. Preventiv effekt kan nog uppstå. Som alltid är det en resursfråga om hur långt det "allmänna" kommer att gå med rättskipning.

Fråga 2 c:

Denna innehöll frågeställningen om lagregleringen kring Internet har gått för långt?

Många respondenter menar att det inte alls är fallet. Problemet är snarare att "lagstiftningen släpar efter", dock ska "den inte vara mer långtgående än vad som behövs." Svar kom också om att "lagstiftningen är felkonstruerad". "Man har inte insett skillnaden mellan digital och analog värld." "Man kan alltid ifrågasätta en lagstiftning som inte har allmänhetens stöd." "Om inte upphovsmän kan få tillbaka sina ekonomiska investeringar kommer en utarmning av det professionella konstnärliga skapandet." Vissa grupperingar har nog tyckt att Internet var "immunt" och sett den som en egen värld. Motsatt ståndpunkt redovisades också. "T.ex. att det bara är ekonomisk politik" och att "potentialen hos Internet kan förstöras av för mycket regleringar."

Fråga 3:

När det gäller olika sorters konsumtion av rättigheter så berör det den nu gällande regionala konsumtionen inom EU:

Synpunkterna var många och olika. "Ur perspektiv från rättighetshavarna så är det bra, då det skapas flera marknader och det vid mindre geografiska områden är lättare att övervaka sina rättigheter, samt att det ger bättre konkurrens inom EU." Att det redan innan var inskränkta konsumtionsregler betonades. Ytterst blir det en "frihandelsfråga". Vissa dissidenter har uttryckt att det "inte är bra eftersom man t.ex. inte kan föra globala reklamkampanjer."

Fråga 4:

Huruvida konstverk som är av "underordnad betydelse" får ingå i film om inte syftet är att vara huvudämnet skapade inte några större reaktioner. Den har nog en liten betydelse för upphovsrätten. De som har en positiv syn på detta är ju givetvis fotograferna som får en förenklad situation.

Fråga 5 a och b:

Kassettersättningen är ju ett sätt att kompensera rättighetsinnehavarna ekonomiskt och om huruvida det är en bra form och hur stor den ska vara så kunde jag av svaren utläsa följande: Den förhärskade åsikten var att det är "den minst dåliga". Viktigt är att betona att man med denna faktiskt ersätts för den legala privatkopieringen/nedladdningen och inte som så många tror den illegala. Ersättningsnivån ligger tydligen ganska bra och den ska "inte vara större än det faktiska nyttjandet". En motsatt åsikt framfördes. " Det gör bara att de små musikerna råkar illa ut. Ersättningen kommer inte dem till godo"

Fråga 6:

Konstruktionen avtalslicenser tycker majoriteten är ett bra redskap för att tillgodose upphovsmännen. "Praktiskt hanterbart, ger bra kontrollmöjligheter, bra för små upphovsmän, enkel och bra mellanväg, då individuell bevakning är svår att uppnå" var några av omdömena. En motsatt åsikt var att "det vore bättre med en ensamrätt i form av tvångslicens". En annan att det är ett "bra redskap för verksamheterna, men ur rättighetshavarens synpunkt är en olycklig lösning".

Fråga 7:

S.k. närstående rättigheterna för ljud/rörliga bilder och dess olika skyddstid. De flesta svarade på frågan om tiderna borde vara lika långa följande: "Ja, lika långa och teknikneutrala." Att de "borde kortas" av framkom också. Summa summarum: Inte någon röd tråd bland svaren. Utgångspunkten för verksamheterna påverkar nog väldigt mycket bedömningen.

Fråga 8 a:

Skydd för tekniska åtgärder och information om rättighetsförvaltning. Frågan gällande skyddet var att det i vissa fall gått lite väl långt. Vissa cd-skivor har inte kunnat spelas upp i en bilstereo osv. Fyller då spärrarna sin funktion? Svaren var intressanta. "Givetvis är det ett misslyckande om inte det som är lagligt går att använda." "Utvecklingen kommer nog att gå mot att spärrarna finns kvar med lite

annan konstruktion." "Framtiden, som kan vara lagliga nedladdningstjänster (digitala filer), kan då konstrueras så att man köper en rättighet för att använda den t.ex. en viss tid eller för ett visst antal kopior". För foton skulle denna konstruktion vara framtiden. Enligt en motsatt åsikt fyller inte spärrarna någon funktion. De "knäcks" direkt. Informationen om rättighetsförvaltning som rör den ideella rätten uppfattas som "mycket viktig".

Fråga 8 b:

Vilken annan modell kan tänkas blev då den naturliga fortsättningen: Ja, flera olika svar gavs. "T.ex. att det ska utgå en avgift om man kopierar istället för en spärr, olika ljudkvaliteter och konstruktioner" kan nämnas. Också att det i framtiden kommer att finnas skydd, men att då blir tonvikten att de inte ska "märkas" förrän övertrampet sker. Tekniken kommer nog att möjliggöra ett förfinande av spärrarna och orsakar då mindre problem för användarna.

Fråga 9:

Frågan innehöll kort och gott vad som kan göras för att vända trenden?

Här fick jag många välgrundade svar: T.ex. "Att det måste komma lagliga alternativ att ladda ner." "Nedladdning och kopiering är inte bara ett hot utan också en möjlighet för branschen: Lyssna på kunderna." "Att det ska komma upphovsmännen och inte bara de stora bolagen tillgodo ekonomiskt." Också åsikten att "mer resurser måste ges till polis och åklagare för att utreda intrång i immateriella rättigheter" fördes fram. Sist men inte minst att en bra modell borde vara att satsa på undervisning i skolor, information till allmänheten och att det ska finnas en "konsekvent hållning" från lagstiftaren till den praktiska tillämpningen.

Fråga 10:

Denna slutliga frågeställning rör synpunkter, generellt eller allmänt om framtiden för upphovsrätten?:

Allmänna omdömen var att det ska "finnas alternativa former för att ladda ner/kopiera material". "Att debatten har varit hård och vinklats i massmedia, men

att den börjar bli mer nyanserad" påtalades också. "Respekten för skapandet och upphovsmännen måste ökas." "Det är inte bara stora skiv/filmbolag som drabbas utan det är många 'små' upphovsmän som får sin utkomst av vad de skapar." Detta innebär att det är "än mer viktigt att debatten förs på en nyanserad nivå". Också att det bör komma "bättre ekonomiska möjligheter (t.ex. genom försäkringslösningar") som gör det möjligt för dem som sysslar med skapande verksamhet att ta tillvara sina rättigheter." "Bättre klargörande för upphovsrättens övergång i anställningsförhållanden påpekades." Internetleverantörernas ansvar ville många att det skulle utredas om. Också är det flera som har fört fram uppfattningen att URL är ett "lapptäcke" som har bättrats på efter hand med framväxandet av olika konventioner och harmoniseringen till EU. Framförallt är det 3 kap. om upphovsrättens övergång och kap. 2 som rör inskränkningar som borde ses över.

10. Avslutning och min analys

I detta avsnitt tar jag mig friheten att kommentera mina intryck och synpunkter på detta arbete och dess innehåll. Upphovsrätten är så mycket mer än vad som kan tyckas vid ett första intryck. Utvecklingen har gått med oerhörd fart, vilket innebär att lagstiftningen inte har hängtt med. Detta är ju inte specifikt för immaterialrätten utan är ett faktum inom de flesta områden. Dock vill jag betona att fenomenet Internet, samt teknikens framsteg när det gäller att framställa perfekta kopior till liten kostnad, har ändrat förutsättningarna ordentligt.

Vad som kommer till uttryck är att här ställs olika aktörer mot varandra på ett markant sätt. Skivbolag, upphovsmän, organisationer och konsumenter/nyttjare ser ju ganska naturligt olika på hur det ska lösas för framtiden. Att det inte går att tro att Internet skulle vara en "frizon" utan lagar och regler kan nog ingen bli förvånad över. Det innebär ju i grund och botten bara ett nytt sätt att kommunicera, med samma normer som existerar för samhället i övrigt. Det har nog i vissa fall blivit en fråga om olika synsätt bland grupperingar, men också en generationsfråga. Många ungdomar har lärt sig att det inte behöver "kosta" något att tillgodogöra sig film och musik. I förlängningen är ju detta förödande ekonomiskt sätt, men också för skapandet. Mycket ansvar ligger dock på "det allmänna" som inte har sett upp när det gäller vanlig enkel national- och företagsekonomi. Ligger priset inte rätt skapas nya metoder att tillgodogöra sig produkten till ringa kostnad eller helt gratis (lagen om utbud och efterfrågan). Att bara lagstifta och använda sig av rättskipningen är inte heller en helt lyckad metod. Dock tycks branschen (film, musik o.s.v.) ha förstått allvaret nu, då nya metoder att sälja och distribuera har skapats. Framtiden ligger nog hos den/de som inser detta.

När jag har arbetat med detta arbete har jag fått en känsla av att massmedia inte alltid beskriver/har beskrivit hela historien så nyanserat som kan krävas. Fokus har legat på hur de "stora elaka bolagen" givit sig på "den lille, ofta unge nedladdaren" som bara har bränt en skiva och i "sitt oförstånd" inte har vetat om att det är olagligt. Ansvar ligger på både lagstiftaren, företrädare för branschen och massmedia att komma ut med ett budskap som speglar verkligheten lite bättre. Som tidigare påpekat finns det många små upphovsmän som försöker att leva på sitt skapande. Detta tillsammans med nya lagliga sätt att konsumera är nog en bra väg för framtiden. Att man inte bara kan lagstifta bort ett problem är också en känsla jag erhållit. En korrekt bakgrund och beskrivning av de olika förhållanden som föreligger blir ett måste. Att försöka ändra attityder och vanföreställningar hos allmänheten kommer nog då att erfordras.

11. Källförteckning

Offentligt tryck

- Bernkonventionen
- Direktiv 2001/29/EG.
- IURF. Internationell upphovsrättsförordning (1994:193)
- Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk
- Regeringens Proposition 2004/05:110. Upphovsrätten i informations-samhället. Genomförande av direktiv 2001/29/EG,.m.m
- Romkonventionen
- TRIP: s-avtalet. Prop.1994/95:35 del C s. 103ff.
- Upphovsrätt: Information om rättsreglerna. Broschyr från Justitiedepartementet. Regeringskansliet. Norstedts tryckeri.
- WIPO fördraget/(WCT: Wipo fördraget om upphovsrätt och WPPT: WIPO fördraget om framförande och fonogram).

Litteratur

- Att skriva vetenskapliga arbeten. 1994. Tand A/S Oslo. Norge
- Bergström Svante. Omarbetad 1994 Strömholm Stig. Lärobok i Upphovsrätt.. Fjärde upplagan 1994. Iustis Förlag, Göteborg.
- Bernitz Ulf, Karnell Gunnar, Pehrson Lars, Sandgren Claes. Immaterialrätt och otillbörlig konkurrens. Åttonde uppl. 2004. HB Immateriellt Rättsskydd. Stockholm. Elanders Gotab AB, Stockholm 2004.
- Copyright. Svensk och internationell upphovsrätt sjätte upplagan 1998. Norstedts Tryckeri, Stockholm 1998.
- Eltell Tobias, förbundsjurist och Radetzki Marcus, docent Skadeståndsbedömning vid intrång i upphovsrätt Uppsats vid Stockholms Universitet 2005
- Esaiasson Peter, Gilljam Mikael, Oscarsson Henrik och Wägnerud Lena. Metodpraktikan. Upplaga 2:1 2003. Norstedts Juridik AB.
- Hansen, Kjoelbye, Lundgaard, Saugmandsgaard EU. Konkurrenceretten. Oe. Gadjura 1998. Thomson Information A/S, Koebenhavn
- Kockvedgaard Mogens, Levin Marianne. Lärobok i Immaterialrätt. Sjunde upplagan 2002. Norstedts Juridik. Elanders Gotab Stockholm 2003
- Larsson Stefan. Musikupphovsrätten i ett samhälle under förändring. Internet och fildelning ur ett rättssociologiskt perspektiv. Examensarbete vid Juridiska fakulteten vid Lunds Universitet. HT 2005.
- Levin Marianne Immaterialrätten. En introduktion.. Andra upplagan 2003. Norstedts Juridik AB. Elanders Novum, Göteborg 2003.
- Lindberg Agne, Westman Daniel. Praktisk IT-rätt. Tredje upplagan 2001. Advokatfirman Delphi & Co och Norstedts Juridik AB. Elanders Gotab 36982, Stockholm 2001
- Norstedts Juridiska Handbok. Upplaga 13 1987. Norstedts Förlag. Stockholm. Kristiansstads Boktryckeri AB.

- Nyberg Rainer. Att skriva vetenskapliga uppsatser. Tredje upplagan 1999. Multiprint. Vasa. Finland
- Piratbyrå Copy Me. Samlade texter. Roh-Nin Förlag, Stockholm Första upplagan 2005
- Plagiat, stöld, förebild, inspiration. 1990. AB Svensk Byggtjänst, Teknisk Litteraturtjänst, Design Center, Stockholm och Centrum för immaterialrätt och medierätt vid Handelshögskolan i Stockholm. Centraltryckeriet
- Rosen Jan. Upphovsrättens avtal. Andra upplagan 1998. Norstedts Tryckeri Stockholm.
- Svenning Conny. Metodboken. Första upplagan 1996.. Lorentz förlag. Borås

Organisationer (Vem sa vad och när?)

Se Bilaga 2

Övriga källor

- www.regeringen.se/sb/d/108/a/37443/Upphovsrätten
i Informationssamhället. Del 1 och 2: www.regeringen.se/download/. Sep 2005.
- Anna Wernerup
Justitiedepartementet, Enheten för immaterialrätt och transporträtt.
Ministry of Justice, Division for Intellectual Property and Transport
Law.
103 33 Stockholm
Tfn: +46-8-405 46 81. Fax. +46-8-405 36 01

12. Bilagor

Bilaga 1

Ändringar och kommentarer till Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

I det följande beskriver jag ändringarna och beskriver kortfattat andemeningen med dessa. Delar med bara redaktionell textändring utelämnar jag. Viktiga är enligt författningskommentaren till propositionen 2004/05:110 följande:

2 § Upphovsrätt innefattar, med de inskränkningar som föreskrivs i det följande, uteslutande rätt att förfoga över verket genom att framställa exemplar av det och genom att göra det tillgängligt för allmänheten, i ursprungligt eller ändrat skick, i översättning eller bearbetning, i annan litteratur-eller konststart eller i annan teknik. Framställning av exemplar innefattar varje direkt eller indirekt samt tillfällig eller permanent framställning av exemplar av verket, oavsett i vilken form eller med vilken metod den sker och oavsett om den sker helt eller delvis.

Verket görs tillgängligt för allmänheten i följande fall:

- 1. När verket överförs till allmänheten. Detta sker när verket på trådbunden eller trådlös väg görs tillgängligt för allmänheten från en annan plats än den där allmänheten kan ta del av verket. Överföring till allmänheten innefattar överföring som sker på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till verket från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.*
- 2. När verket framförs offentligt. Offentligt framförande innefattar endast sådana fall då verket görs tillgängligt för allmänheten med eller utan*

användning av ett tekniskt hjälpmedel på samma plats som den där allmänheten kan ta del av verket.

3. När exemplar av verket visas offentligt. Offentlig visning innefattar endast sådana fall då ett exemplar av ett verk görs tillgängligt för allmänheten utan användning av ett tekniskt hjälpmedel på samma plats som den där allmänheten kan ta del av exemplaret. Om ett tekniskt hjälpmedel används är det i stället ett offentligt framförande.

4. När exemplar av verket bjuds ut till försäljning, uthyrning eller utlåning eller annars sprids till allmänheten.

Med överföring till allmänheten och offentligt framförande jämföras överföringar och framföranden som i förvärvsverksamhet anordnas till eller inför en större sluten krets. Lag (2005:359).

I paragrafen klargörs nu att tillfälliga kopior av ett verk faktiskt tillhör upphovsmannen. Detta har väl inte varit klart i dess tidigare lydelse. Även ett återgivande av ett konstverk i bakgrunden är nu ett upphovsrättsligt förfogande, med undantag om det med nöd och näppe kan identifieras. Ett nytt begrepp har införts. *Överföring till allmänheten* innebär att ett verk görs tillgängligt från en annan plats än där allmänheten kan ta del av det. Alla sorters överföringar medräknas. Exempel är en film via TV utsändning eller en uppläsning av en bok via en webbsida på Internet. Att själv kunna bestämma när man ska se på en film via internet är ett överförande. *Offentligt framförande* är nu bara om det sker ett tillgängliggörande på en plats dit allmänheten har tillträde. *Offentlig visning* innebär att föremålet faktiskt visas och att man kan ta del av det utan tekniska hjälpmedel. Den s.k. *kompletteringsregeln* i sista stycket har ändrats. Förutom överföring och framföranden som i förvärvssyfte anordnas inför en större sluten krets likställs också distansöverföringar i förvärvsverksamhet.

Framställning av tillfälliga exemplar

11 a § Tillfälliga former av exemplar av verk får framställas, om framställningen utgör en integrerad och väsentlig del i en teknisk process och om exemplaren är flyktiga eller har underordnad betydelse i processen. Exemplaren får inte ha självständig ekonomisk betydelse. Framställning av exemplar enligt första stycket är tillåten bara om det enda syftet med framställningen är att möjliggöra:

1. överföring i ett nät mellan tredje parter via en mellanhand, eller

2. laglig användning, dvs. användning som sker med tillstånd från upphovsmannen eller dennes rättsinnehavare, eller annan användning som inte är otillåten enligt denna lag.

Första och andra styckena ger inte rätt att framställa exemplar av litterära verk i form av datorprogram eller sammanställningar. Lag (2005:359).

Denna paragraf som är ny innebär en inskränkning av framställandet av tillfälliga kopior. Följande tre kriterier måste vara uppfyllda:

- 1. Framställningen måste vara en "intrigerad och väsentlig del i en teknisk process"*
  - 2. De exemplar som framställs måste vara "flyktiga eller vara av underordnad betydelse". Till exempel s.k. cachekopior.*
  - 3. Exemplaren som framställs får "inte ha självständig ekonomisk betydelse"*
- Syftet måste också vara att det ska "möjliggöra överföring i nät mellan tredje parter via en mellanhand" eller "att möjliggöra laglig användning". Alltså med upphovsmannens tillstånd eller annars inte tillåten.*

Framställning av exemplar för privat bruk

12 § Var och en får för privat bruk framställa ett eller några få exemplar av offentliggjorda verk. Såvitt gäller litterära verk i skriftlig form får

exemplarframställningen dock endast avse begränsade delar av verk eller sådana verk av begränsat omfång. Exemplaren får inte användas för andra ändamål än privat bruk.

Första stycket ger inte rätt att

- 1. uppföra byggnadsverk,*
- 2. framställa exemplar av datorprogram, eller*
- 3. framställa exemplar i digital form av sammanställningar i digital form.*

Första stycket ger inte heller rätt att för privat bruk låta en utomstående

- 1. framställa exemplar av musikaliska verk eller filmverk,*
- 2. framställa bruksföremål eller skulpturer, eller*
- 3. genom konstnärligt förfarande efterbilda andra konstverk.*

Denna paragraf ger inte rätt att framställa exemplar av ett verk när det exemplar som är den egentliga förlagan framställts eller gjorts tillgängligt för allmänheten i strid med 2 §. Lag (2005:359).

Här kommer till uttryck att om kopiering får ske så ska det vara för "privat bruk" istället för "enskilt bruk" som var tidigare lydelsen. Detta innebär enligt direktivet att det inte får ske i "kommersiellt syfte". Att det också i fortsättningen kommer att vara tillåtet att kopiera för eget bruk torde vara klarlagt, men viktiga ändringar är att om det sker på arbetsplatsen. Detta kommer jag i ett senare skede belysa tillsammans med bestämmelserna om avtalslicens.

Hur många är då "ett eller några få exemplar"? Ja, det torde inte vara så många som i den tidigare lagtexten. Där kunde det vara så många som "ett tiotal".

En annan viktig ändring är att en bok nu inte får kopieras i sin helhet. Det står i första stycket i paragrafen att bara begränsade delar får kopieras. Innebörd: Man kan inte kopiera t.ex. en lärobok i sin helhet, men inte heller "kapitel för kapitel" vid olika tillfällen.

Slutligen har det införts ett stycke som säger att "*denna paragraf ger inte rätt att framställa exemplar av ett verk när det exemplar som är den egentliga förlagan framställts eller gjorts tillgängligt för allmänheten i strid med 2 §*".

Detta är en viktig ändring i mitt tycke. Här klargörs att det inte längre är godtagbart att ladda ned musik osv. från s.k. fildelningsprogram via Internet. Det innebär med ordalydelsen att det som laddas ner är olovligen utlagt, då det är upphovsmannen/rättighetsinnehavaren som innehar denna rätt exklusivt.

13 § Ny beteckning 42 c § genom lag (2005:359).

15 § Har upphävts genom lag (2005:359).

Framställning och spridning av exemplar inom vissa arkiv och bibliotek

16 § De arkiv och bibliotek som avses i tredje och fjärdestyckena har rätt att framställa exemplar av verk, dock inte datorprogram,

- 1. för bevarande-, kompletterings- eller forskningsändamål,*
- 2. för att tillgodose lånesökandes önskemål om enskilda artiklar eller korta avsnitt eller om material som av säkerhetsskäl inte bör lämnas ut i original, eller*
- 3. för användning i läsapparater.*

Exemplar som framställs på papper med stöd av första stycket 2 får spridas till lånesökande. Bestämmelser om avtalslicens för spridning av exemplar till allmänheten i andra fall och för överföring av verk till allmänheten finns i 42d§.

Rätt till exemplarframställning och spridning enligt denna paragraf har

- 1. de statliga och kommunala arkivmyndigheterna,*
- 2. Statens ljud- och bildarkiv,*
- 3. de vetenskapliga bibliotek och fackbibliotek som drivs av det allmänna samt*
- 4. folkbiblioteken.*

Regeringen får i enskilda fall besluta att vissa andra arkiv och bibliotek än de som anges i tredje stycket skall ha rätt till exemplarframställning enligt denna paragraf. Lag (2005:359).

Även digital form innefattas nu.

Framställning av exemplar m.m. till personer med funktionshinder

17 § Var och en får på annat sätt än genom ljudupptagning framställa sådana exemplar av offentliggjorda litterära och musikaliska verk samt av offentliggjorda alster av bildkonst, som personer med funktionshinder behöver för att kunna ta del av verken. Exemplaren får också spridas till dessa personer. De bibliotek och organisationer som regeringen beslutar i enskilda fall får även

- 1. överföra exemplar av de verk som avses i första stycket till personer med funktionshinder som behöver exemplaren för att kunna ta del av verken,*
- 2. genom ljudupptagning framställa sådana exemplar av offentliggjorda litterära verk som personer med funktionshinder behöver för att kunna ta del av verken, samt sprida och överföra ljudupptagningarna till dessa personer, och*
- 3. framställa sådana exemplar av verk som sänds ut i ljudradio eller television och av filmverk som döva eller hörselskadade behöver för att kunna ta del av verken, samt sprida och överföra exemplar av verken till dessa personer.*

Framställning av exemplar, spridning av exemplar och överföring till allmänheten av exemplar med stöd av denna paragraf får inte ske i förvärvssyfte. Exemplaren får inte heller användas för andra ändamål än som avses i paragrafen. När bibliotek och organisationer sprider exemplar eller överför exemplar av verk till personer med funktionshinder på ett sådant sätt att dessa personer får behålla ett exemplar av verket, har upphovsmannen rätt till ersättning. Detsamma gäller om någon med stöd av första stycket andra meningen överlåter fler än några få exemplar till personer med funktionshinder. Lag (2005:359).

Den 17 § innehåller ändringar till förmån för personer med funktionshinder. Tidigare lade man tonvikten på personer med synproblem. Behovet har dock visats medföra att det ska utvidgas till att gälla alla med funktionshinder. Viktiga delar av paragrafen är:

- Verken ska vara offentliggjorda
- Det ska gälla alla funktionshindrade som *behöver* just det exemplet för att ta del av verket.

- Spridningen av exemplaret gäller just det exemplaret som framställts med stöd av paragrafen.
- De som framställer exemplaren ska inte göra det annat än i undanstatsfall i förvärvssyfte.
- De exemplar som framställts får inte spridas vidare till andra än de som behöver dem. Ersättning till utgivaren ska ges om exemplaret behålls. Ersättningen skall vara skälig.

Framställning av samlingsverk för användning vid undervisning

18 § Den som framställer ett samlingsverk, sammanställt ur verk från ett större antal upphovsmän, för användning vid undervisning, får återge mindre delar av litterära och musikaliska verk och sådana verk av litet omfång, om det har gått fem år efter det år då verken gavs ut. Konstverk får återges i anslutning till texten, om det har gått fem år efter det år då verket offentliggjordes. Upphovsmännen har rätt till ersättning. Första stycket gäller inte sådana verk som har skapats för att användas vid undervisning och ger inte rätt att i förvärvssyfte framställa samlingsverk. Lag (2005:359).

Man får inte i förvärvssyfte framställa samlingsverk enligt denna paragraf. Det intressanta är ju givetvis vilken inriktning av sin verksamhet den har som står bakom beställningen. Exempelvis en skola som ska ha det i undervisningssyfte och som då låter ett tryckeri framställa verket. "E contrario" blir att ett förlag som vill utnyttja detta kommersiellt inte kan stödja sig på denna bestämmelse.

Spridning av exemplar

19 § När ett exemplar av ett verk med upphovsmannens samtycke har överlåtit inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, får exemplaret spridas vidare. Första stycket ger inte rätt att tillhandahålla allmänheten

1. exemplar av verk, utom byggnader och brukskonst, genom uthyrning eller andra jämförliga rättshandlingar, eller
2. exemplar av datorprogram i maskinläsbar form eller filmverk genom utlåning. Lag (2005:359).

När det gäller rätten till spridning av exemplar så talar man historiskt sett om att ”rättigheten konsumeras”. Olika sorter enligt denna terminologi är generellt:¹⁷

- Global konsumtion: I alla länder där man skyddar immaterialrätten.
- Regional konsumtion: T.ex. i ett visst avgränsat område. Inom EU är ett bra exempel där konsumtion inträder i alla EU länder plus EES nationer (Norge, Island och Liechtenstein). Även kallad Europeisk sådan.
- Nationell konsumtion: Konsumtion i det landet där rättigheten skapas.

Tidigare hade man för svenskt vidkommande s.k. *global konsumtion*. Detta innebär kortfattat att när ett exemplar lovligen har satts i omlopp (hyrts ut, sålts, eller givits som gåva) så får man fritt omsätta detta i resten av världen. På senare år och framför allt med Sveriges inträde till EU så talar vi nu om *regional konsumtion*. Det innebär att det ska vara överlåtet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet för att rättigheten skall ha konsumerats. Motsatsvis gäller att om exemplar förs direkt vidare till exempelvis USA så är inte rättigheten till exemplaret konsumerat. Detta är knappast något som gemene man funderar så mycket på.¹⁸ En utmärkt framställning som förklarar de ganska (i mitt tycke) komplicerade konsumtionsreglerna, är utan tvekan Lärobok i Immaterialrätt. (Koktvedgaard, Levin).¹⁹ Här beskrivs att konsumtionsreglerna hela tiden berör exemplaret och inte verket och att efter försäljningen så kan inte upphovsmannen längre kontrollera spridningen av det exemplaret. Någon rätt till att framställa andra exemplar gives alltså inte (vissa undantag finns).

---

¹⁷ Bernitz, Karnell, Pehrson och Sandgren Immaterialrätt och otillbörlig konkurrens 8 upplagan 2004. tryck Elanders Gotab AB. Stockholm 2004) sid 18

¹⁸ Levin Marianne. Immaterialrätten-En introduktion. Upplaga 1.2 Norstedts Juridik AB 2003 Elanders Novum. Göteborg sid 36

¹⁹ Koktvedgaard Mogens, Levin Marianne Lärobok i Immaterialrätt. Sjunde upplagan 2002. Sid 122-132 Norstedts Juridik. Elanders Gotab Stockholm

Vidare framhålls det att när verk med upphovsmannens tillstånd har överlåtit så får exemplaret fritt säljas vidare och visas offentligt. Detta innebär enligt boken att piratförsäljning eller andra lagstridiga transaktioner inte utlöser konsumtion. (sid 129) Det som avses är hela tiden den första lagliga överlåtelsen (köp, byte, eller gåva). Noterbart är då att uthyrning inte finns med i beskrivningen. Kort ska sägas att det inte gäller filmverk.²⁰ Betonas bör att vi hela tiden talar om spridning av exemplar till allmänheten. Att som i läroboken ta exemplet att köpa en bok för eget bruk i USA och sedan ta med den till Sverige och ge bort den är aldrig olagligt. (sid 130)

Detta innebär att om vi nu har som huvudregel att det är *Europeisk konsumtion* som erkänns inom vårt område (fri rörlighet för varor) så kan alltså parallellimport från områden utanför den europeiska gemenskapen stoppas. Detta är formulerat i art 28 och 30 i EG-fördraget som huvudregel (Se förkortningar och förklaringar). Eftersom EG-fördragets regler är direkt tillämpliga i Sverige (direkt effekt för förordningar) så är detta även om några regler skulle stå i strid mot dessa gällande rätt i Sverige. När det gäller nu gällande nationella konkurrensregler och upphovsrättsregler så överensstämmer ju dessa nu med EG-rätten.

Visning av exemplar

20 § När ett verk har utgivits får de exemplar som omfattas av utgivningen visas offentligt. Motsvarande gäller när upphovsmannen har överlåtit exemplar av ett konstverk. Lag (2005:359).

Andra stycket har upphävts med betydelsen att visningsrätten har en annan innebörd nu mot tidigare. Nu hänsyftas s.k. direkt visning vilket innebär att "allmänheten kan närvara och inga tekniska hjälpmedel tillåts". Tidigare blev t.ex. ett konstverk som förevisades genom en TV utsändning klassificerat som indirekt visning men är nu s.k. offentligt framförande. Ett bra exempel på den nya visningsrätten är att bevista en konstutställning och kunna se tavlan "live"

---

20 NJA 2000. sid 580. Nintendo

Konstverk som ingår i en film, ett televisionsprogram eller en bild

20 a § Var och en får genom film eller televisionsprogram framställa och sprida exemplar av konstverk, framföra konstverk offentligt och överföra konstverk till allmänheten, om förfogandet är av underordnad betydelse med hänsyn till filmens eller televisionsprogrammens innehåll. Motsvarande förfoganden får göras vad gäller konstverk som förekommer i bakgrunden av eller annars ingår som en oväsentlig del av en bild. Förfoganden enligt första stycket får dock endast ske om förlagan till det exemplar som framställs när konstverket tas in i filmen, televisionsprogrammet eller bilden är ett exemplar som omfattas av en utgivning av konstverket eller ett exemplar som överlåtits av upphovsmannen. Om någon exemplarframställning inte sker, gäller motsvarande det exemplar som direkt överförs till allmänheten genom televisionsprogrammet. Lag (2005:359).

Denna paragraf är helt ny i URL. Ett konstverk som är av ”underordnad betydelse” får ingå i en film eller tv program om det inte har till syfte att vara huvudämnet. Även s.k. stillbilder kan avses. Ett ytterligare rekvisit är att det konstverk som åsyftas ska vara utgivet eller överlåtet. Med detta menas enligt 8 § att det ska vara med upphovsmannens samtycke spritt till allmänheten

Offentliga framföranden

21 § Var och en får, med undantag för filmverk och sceniska verk, framföra offentliggjorda verk offentligt

- 1. vid tillfällen där framförandet av sådana verk inte är det huvudsakliga, tillträdet är avgiftsfritt och anordnandet sker utan förvärvs syfte samt*
- 2. vid undervisning eller gudstjänst. Riksdagen samt statliga och kommunala myndigheter får i fall som avses i första stycket 1 även framföra offentliggjorda filmverk och sceniska verk. Verken får framföras endast genom en uppkoppling till ett externt nätverk som tillhandahålls i syfte att tillgodose ett allmänt informationsintresse. Framförandet får ske endast i riksdagens eller*

myndigheternas egna lokaler. Första stycket 2 ger inte rätt att i förvärvssyfte framföra sammanställningar vid undervisning. Lag (2005:359).

Kriterier för att denna bestämmelse ska kunna användas är att det ska vara både ett utgivet verk som offentliggjort²¹. Inskränkningar är också att det inte gäller filmverk och sceniska verk. Vissa undantag föreligger för bibliotek och andra myndigheter.

Återgivning av konstverk och byggnader

23 § Offentliggjorda konstverk får återges

1. i anslutning till texten i en vetenskaplig framställning som inte framställts i förvärvssyfte

2. i anslutning till texten i en kritisk framställning, dock inte i digital form och

3. i en tidning eller tidskrift i samband med en redogörelse för en dagshändelse, dock inte om verket har skapats för att återges i en sådan publikation

Första stycket gäller endast om återgivningen sker i överensstämmelse med god sed och i den omfattning som motiveras av ändamålet. Lag (2005:359).

Vissa ändringar har gjorts med avseende på direktivet. Först och främst att vid framställningar som rör ett vetenskapligt ämne det endast gäller icke-kommersiella sådana. Dock kan det röra både analoga och digitala.. Detta gäller inte längre vid s.k. kritiska framställningar där bara analog form är möjlig.

Avbildning av konstverk

24 § Konstverk får avbildas

1. om de stadigvarande är placerade på eller vid allmän plats utomhus,

---

²¹ 8 § URL lag 1960:729 om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

2. om syftet är att annonsera en utställning eller försäljning av konstverken, men endast i den utsträckning som behövs för att främja utställningen eller försäljningen, eller

3. om de ingår i en samling, i kataloger, dock inte i digital form.

Byggnader får fritt avbildas. Lag (2005:359).

Detta är en intressant paragraf då man här betonar att det ska vara ett ”syfte” som innebär att det ska till en försäljning eller utställning. En viss måttfullhet torde dock krävas vid marknadsföringens utformning. 3dje stycket berör att det inte får avbildas i digital form vid en samling i en katalog. Dock ska man här titta på andra stycket om det behövs för en försäljning eller utställning

Särskilda bestämmelser om ljudradio och television

26 f § Ny beteckning 42 f § genom lag (2005:359).

26 i § Ny beteckning 42 a § genom lag (2005:359).

Ett helt annorlunda område kommer vi till när vi tittar på paragraf 26 k som är en av 3 bestämmelser angående *kassettersättning*.

Ersättning vid tillverkning och införsel av anordningar för ljud- eller bildupptagning

26 k § När en näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet tillverkar eller till landet inför anordningar på vilka ljud eller rörliga bilder kan tas upp och som är särskilt ägnade för framställning av exemplar av verk för privat bruk, har upphovsmän till skyddade verk som därefter har sänts ut i ljudradio eller television eller som har getts ut på anordningar genom vilka de kan återges rätt till ersättning av näringsidkaren.

Upphovsmännen har dock inte rätt till ersättning, om de tillverkade eller införda anordningarna skall

1. användas till annat än framställning av exemplar av verk för privat bruk
2. föras ut ur landet eller
3. användas till framställning av exemplar av verk till personer med funktionshinder. Lag (2005:359).

Här har ordet *enskilt bruk* bytts ut till *privat* sådant. Undantagen för att betala ersättning följer nu paragraf 17 och innebär att till fördel för funktionshindrade så är alla anordningar som används till framställning av verk till dessa undantagna

26 l § Ersättningen enligt 26 k § är

1. för en anordning för analog upptagning: två och ett halvt öre för varje möjlig upptagningsminut,
2. för anordningar där digital upptagning kan ske upprepade gånger: 0,4 öre per megabyte lagringsutrymme,
3. för andra anordningar där digital upptagning kan ske: 0,25 öre per megabyte lagringsutrymme.

Näringsidkaren har rätt till nedsättning av ersättningsbeloppen enligt första stycket, om

1. upphovsmännen på annat sätt kompenseras för framställning av exemplar av sådana verk som avses i 26 k §, eller
2. ersättningen med hänsyn till omständigheter hänförliga till en anordning eller i övrigt förhållandena på marknaden är oskäligt hög. Lag (2005:359)

En höjning från 2 öre till 2,5 har skett och ersättningstaket har försvunnit. Punkt 2 ger en definition av en anordning med möjlighet att spela in digitalt flera gånger. Exempel är DVD och MP3-spelare med fasta lagringsenheter. Avslutande punkt 3 ger då den logiska följderna att det avses skivor med möjligheten att endast spela in en gång. Andra stycket innefattar en bestämmelse att vid vissa givna förutsättningar så kan *nedsättning* till upphovsmännen ske. Detta borde vara vid handen då de kompenseras på annat sätt, t.ex. via ett avtal. Också vid orimligt hög prissättning mot slutkonsumenter kan det ske.

26 m § Endast organisation som företräder ett flertal ersättningsberättigade svenska upphovsmän och innehavare av närstående rättigheter på området har rätt att kräva in och träffa avtal om att sätta ned ersättning enligt 26 k och 26 l §. Organisationen skall kräva in ersättningen och fördela den mellan de ersättningsberättigade, efter avdrag för skälig ersättning till organisationen för dess omkostnader. Vid fördelningen skall rättighetshavare som inte företräds av organisationen vara likställda med rättighetshavare som organisationen företräder. Näringsidkare som avses i 26 k § första stycket skall anmäla sig hos en sådan organisation som avses i första stycket. Näringsidkaren skall på begäran av organisationen redovisa det antal anordningar som omfattas av rätt till ersättning, anordningarnas upptagningstid eller lagringskapacitet, om anordningarna kan användas för digital upptagning upprepade gånger och när anordningarna tillverkades eller infördes. Av redovisningen skall framgå antalet anordningar enligt 26 k § andra stycket. Lag (2005:35

Endast en organisation som företräder upphovsmän kan vara part i detta förfarande. Viktiga i denna lydelse är beräkningsgrunderna för ersättningen. Det som nu betonas är att det är lagringskapaciteten och om det kan användas för att ”spela in” upprepade gånger, som ska ligga till grund för beräkningen.

3 Kap. Upphovsrättens övergång

Avtal om offentligt framförande m.m.

30 § Överlåts rätt att överföra ett verk till allmänheten eller att framföra det offentligt, skall överlåtelsen gälla för en tid av tre år och inte medföra ensamrätt. Har längre giltighetstid än tre år bestämts och är ensamrätt avtalad, får upphovsmannen ändå själv överföra eller framföra verket eller överlåta sådan rätt åt annan, om rätten under en tid av tre år inte tagits i bruk.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte filmverk. Lag (2005:359).

Ett nytt begrepp har införts i lagen. *Överföring till allmänheten* är en följd av att det i 2 § har tillkommit s.k. *tillgängliggörande till allmänheten*. Denna paragraf avser *överlåtelse av rätten att överföra till allmänheten*.

3 a kap. Avtalslicenser

Avtalslicenser har i denna nya lydelse fått ett eget kapitel.

Gemensamma bestämmelser om avtalslicenser

42 a § En avtalslicens som avses i 42 b-42 f § § gäller för utnyttjande av verk på visst sätt, när ett avtal har ingåtts om utnyttjande av verk på sådant sätt med en organisation som företräder ett flertal svenska upphovsmän på området. Avtalslicensen ger användaren rätt att utnyttja verk av det slag som avses med avtalet trots att verkens upphovsmän inte företräds av organisationen.

För att ett verk skall få utnyttjas med stöd av 42 c § krävs att avtalet med organisationen har ingåtts av någon som bedriver undervisningsverksamhet i organiserade former.

När ett verk utnyttjas med stöd av 42 e § har upphovsmannen rätt till ersättning.

När ett verk utnyttjas med stöd av 42 b-42 d eller 42 f § tillämpas följande. De villkor i fråga om rätten att utnyttja verket som följer av avtalet gäller. Upphovsmannen skall i fråga om ersättning som lämnas enligt avtalet och förmåner frånorganisationen vilka väsentligen bekostas genom ersättningen vara likställd med de upphovsmän som organisationen företräder. Upphovsmannen har dock oavsett detta alltid rätt till ersättning som hänför sig till utnyttjandet, om han begär det inom tre år efter det år då verket utnyttjades. Krav på ersättning får riktas endast mot organisationen.

Gentemot den som använder ett verk med stöd av 42 f § får krav på ersättning göras gällande endast av de avtalsslutande organisationerna. Kraven skall framställas samtidigt. Lag (2005:359).

Konstruktionen avtalslicenser innebär att avtal med att få alla nödvändiga rättigheter inte behöver medföra att alla upphovsmän måste kontaktas. Det är en organisation som med förpliktande verkan sluter avtal med alla. 2 nya avtalslicenser har tillkommit. Dels licensen för exemplarframställningen inom organisationer, myndigheter och företag, dels för biblioteks och arkivs nya bestämmelser som rör förmågan att överföra och att sprida exemplar till allmänheten i annan form än pappersvarianten.. För övrigt är det en förflyttning från 26 § till ovanstående 42a §.

Framställning av exemplar inom myndigheter, företag och organisationer m.fl.

42 b § Riksdagen, beslutande kommunala församlingar, statliga och kommunala myndigheter samt företag och organisationer får för att tillgodose behovet av information inom sin verksamhet framställa exemplar genom reprografiskt förfarande av utgivna litterära verk och av konstverk som finns återgivna i anslutning till texten i ett sådant verk, om avtalslicensgäller enligt 42 a §.

Första stycket gäller inte, om upphovsmannen hos någon av de avtalsslutande parterna har meddelat förbud mot exemplarframställningen. Lag (2005:359).

Här behandlas frågan om s.k. avtalslicens rörande kopiering. Enligt författningskommentaren så är uppräkningsen avseende enheterna som omfattas fullständig. Tillvägagångssättet för behovet är fotokopiering och ska bara omfatta det som behövs inom verksamheten . Förbud kan meddelas av upphovsmannen

Framställning av exemplar inom undervisningsverksamhet

42 c § För undervisningsändamål får exemplar framställas av offentliggjorda verk, om avtalslicens gäller enligt 42 a §. Exemplaren får användas endast i undervisningsverksamhet som omfattas av det avtal som förutsätts för uppkomsten av avtalslicensen.

Första stycket gäller inte, om upphovsmannen hos någon av de avtalsslutande parterna har meddelat förbud mot exemplarframställningen . Lag (2005:359).

I denna nya lydelse som förflyttats från 13 § så omfattas när det gäller undervisningssyfte, det nu även kopiering både av analog som digital sådan. Upphovsmannen eller organisationen kan meddela förbud.

Arkiv och biblioteks möjligheter att överföra verk till allmänheten m.m.

42 d § De arkiv och bibliotek som avses i 16 § tredje och fjärde styckena har, om avtalslicens gäller enligt 42 a §, rätt

1. att överföra verk, dock inte datorprogram, till lånesökande såvitt gäller enskilda artiklar, korta avsnitt eller material som av säkerhetsskäl inte bör lämnas ut i original, och

2. att sprida exemplar som framställts med stöd av 16 § förstastycket 2 till lånesökande i andra fall än de som avses i 16 § andra stycket.

Första stycket gäller inte, om upphovsmannen hos någon av de avtalsslutande parterna har meddelat förbud mot överföringen eller spridningen. Lag (2005:359).

I URL 16 § så skrivs det ut att ovanstående arkiv/bibliotek får använda sig av både analog och digital framställning vid spridning av material. Det gäller dock inte datorprogram och inte heller om upphovsmannen har meddelat förbud.

Utsändning i ljudradio eller television

42 e § De radio- och televisionsföretag som regeringen i enskilda fall beslutar får sända ut utgivna litterära och musikaliska verk samt offentliggjorda konstverk, om avtalslicens gäller enligt 42 a §.

Första stycket gäller inte sceniska verk och inte heller andra verk, om upphovsmannen har förbjudit företaget att sända ut verket eller det av andra skäl finns särskild anledning att anta att han motsätter sig utsändningen. Första stycket gäller inte sådan vidareutsändning som avses i 42 f §.

Vid utsändning över satellit gäller avtalslicensen endast om sändarföretaget samtidigt verkställer utsändning genom en marksändare. Lag (2005:359).

Detta är den gamla 26 d §.

Inte så mycket nytt i denna lydelse, dock ska det påpekas att hänvisningarna i paragrafen har ändrat nummer för att följa nya lydelserna.

Vidareutsändning av verk i ljudradio- eller televisionsutskändning

42 f § Var och en har rätt att till allmänheten trådlöst eller genom kabel samtidigt och oförändrat återutsända (vidaresända) verk som ingår i en trådlös ljudradio- eller televisionsutskändning, om avtalslicens gäller enligt 42 a §.

Första stycket gäller inte verk till vilka rättigheterna till vidareutsändning innehas av det radio- eller televisionsföretag som sänder ut den ursprungliga skändningen. Lag (2005:359).

Tidigare 26 f §

Liksom ovan beskrivna ändringen så rör det sig om att hänvisningarna har ändrats för att stämma överens med den nya lydelsen

5 kap. Vissa upphovsrätten närstående rättigheter

Utövande konstnärer

45 § En utövande konstnär har, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, en uteslutande rätt att förfoga översitt framförande av ett litterärt eller konstnärligt verk eller ett uttryck av folklore genom att

- 1. ta upp framförandet på en grammofonskiva, en film eller en annan anordning, genom vilken det kan återges,*
- 2. framställa exemplar av en upptagning av framförandet, och*
- 3. göra framförandet eller en upptagning av det tillgängligt för allmänheten.*

De rättigheter som avses i första stycket 2 och 3 gäller intill utgången av femtionde året efter det år då framförandet gjordes eller, om upptagningen har getts ut eller offentliggjorts inom femtio år från framförandet, efter det år då upptagningen först gavs ut eller offentliggjordes.

Bestämmelserna i 2 § andra-fjärde styckena, 3, 6-9, 11-12, 16,17, 21, 22, 25-26 b, 26 e, 26 k-26 m och 27-29 §§, 39 § förstameningen samt i 41, 42, 42 a, 42 c, 42 d och 42 f §§ skall tillämpas i fråga om framföranden som avses i denna paragraf.

När ett exemplar av en upptagning enligt denna paragraf med den utövande konstnärens samtycke har överlåtits inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får exemplaret spridas vidare.

Fjärde stycket ger inte rätt att tillhandahålla allmänheten

1. exemplar av en upptagning genom uthyrning eller andra jämförliga rättshandlingar, eller

2. exemplar av en film eller annan anordning på vilken rörliga bilder tagits upp genom utlåning. Lag (2005:359).

Denna nya lydelse berör en utövande konstnärs rätt att förfoga över sitt framförande. Vid skydd av sitt framförande har även uttrycket *folklore* tagits in. I praktiken har det existerat ett skydd tidigare, men nu så är det fastlagt i lagen.

Framställare av ljud- eller bildupptagningar

46 § En framställare av upptagningar av ljud eller rörliga bilder har, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, en uteslutande rätt att förfoga över sin upptagning genom att

- 1. framställa exemplar av upptagningen, och*
- 2. göra upptagningen tillgänglig för allmänheten.*

De rättigheter som avses i första stycket gäller till dess femtio år har förflutit efter det år då upptagningen gjordes. Om en ljudupptagning ges ut inom denna tid, gäller rättigheterna i stället till utgången av det femtionde året efter det år då ljudupptagningen första gången gavs ut. Om ljudupptagningen inte ges ut under nämnda tid men offentliggörs under samma tid, gäller rättigheterna i stället till utgången av det femtionde året efter det år då ljudupptagningen först offentliggjordes. Om en upptagning av rörliga bilder har getts ut eller offentliggjorts inom femtio år från upptagningen, gäller rättigheterna enligt första stycket till dess femtio år har förflutit efter det år då upptagningen av rörliga bilder först gavs ut eller offentliggjordes.

Bestämmelserna i 2 § andra-fjärde styckena, 6-9 §§, 11 § andra stycket, 11 a, 12, 16, 17, 21, 22, 25-26 b, 26 e, 26 k-26 m, 42 a, 42 c och 42 d §§ skall tillämpas i fråga om upptagningar som avses i denna paragraf. Dessutom skall 42 f § tillämpas i fråga om andra upptagningar än sådana som avses i 47 §. När ett exemplar av en upptagning enligt denna paragraf med framställarens samtycke har överlåtits inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får exemplaret spridas vidare.²²

Fjärde stycket ger inte rätt att tillhandahålla allmänheten

- 1. exemplar av en upptagning genom uthyrning eller andra jämförliga rättshandlingar, eller*
- 2. exemplar av en film eller annan anordning på vilken rörliga bilder tagits upp genom utlåning. Lag (2005:359).*

---

²² se konsumtionsregel 19 § URL

Paragrafen behandlar de betydelsefulla s.k. *närstående rättigheter* för framställare av upptagningar av ljud eller rörliga bilder. De har nu gått från att vara s.k. förbudsrätter till att bli s.k. exklusiva ensamrättigheter.

Användning av ljudupptagningar för offentligt framförande m.m.

47 § Oavsett bestämmelserna i 45 § första stycket och 46 § första stycket får ljudupptagningar användas vid

- 1. ett offentligt framförande, eller*
- 2. en överföring till allmänheten utom i fall då överföringen sker på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till ljudupptagningarna från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.*

Vid användning som avses i första stycket har framställaren samt de utövande konstnärer vars framförande finns på upptagningen rätt till ersättning. Om två eller flera konstnärer har samverkat vid framförandet, kan den rätt som tillkommer dem göras gällande endast av dem gemensamt. Mot den som har använt anordningen skall konstnärer och framställare göra gällande sina krav samtidigt.

Används en ljudupptagning vid överföring i form av en trådlös ljudradio- eller televisionsutsändning som samtidigt och oförändrat återutsänds (vidaresänds) till allmänheten trådlöst eller genom kabel gäller följande. Gentemot den som vidaresänder får krav på ersättning göras gällande endast genom sådana organisationer som företräder ett flertal svenska utövande konstnärer eller framställare. Organisationerna skall framställa kraven samtidigt med de krav som avses i 42 a § femte stycket.

Bestämmelsen i 11 § andra stycket skall tillämpas i de fall som avses i denna paragraf. Denna paragraf gäller inte ljudfilm. Lag (2005:359).

Konstruktionen av s.k. *tvångslicens* har i denna tappning fått ett viktigt undantag: Det gäller vid ett sådant sätt att allmänheten kan få tillgång till utsändelsen vid

den tidpunkt och plats som de själva väljer. I praktiken rör det sig om att kunna välja detta när en överföring via Internet sker

Radio- och televisionsföretag

48 § Ett radio- eller televisionsföretag har, med de inskränkningar som föreskrivs i tredje stycket, en uteslutande rätt att förfoga över en ljudradio- eller televisionsutsändning genom att

- 1. ta upp utsändningen på en anordning genom vilken den kan återges,*
- 2. framställa exemplar av en upptagning av utsändningen,*
- 3. sprida exemplar av en upptagning av utsändningen till allmänheten,*
- 4. tillåta återutsändning eller en återgivning för allmänheten på platser där allmänheten har tillträde mot inträdesavgift, eller*
- 5. tillåta att en upptagning av utsändningen på trådbunden eller trådlös väg överförs till allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till upptagningen från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.*

De rättigheter som avses i första stycket 2, 3 och 5 gäller till utgången av femtionde året efter det år då utsändningen ägde rum.

Bestämmelserna i 2 § andra stycket, 6-9 §§, 11 § andra stycket, 11 a, 12, 16, 17, 21, 22, 25-26 b och 26 e §§ skall tillämpas i fråga om ljudradio- och televisionsutsändningar som avses i denna paragraf.

När ett exemplar av en upptagning enligt denna paragraf med företagets samtycke har överlåtits inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får exemplaret spridas vidare.²³

Om ett radio- eller televisionsföretag har krav på ersättning för en sådan vidaresändning som avses i 42 f § och som har skett med företagets samtycke, skall företaget framställa sitt krav samtidigt med de krav som avses i 42 a § femte stycket. Lag (2005:359).

---

²³ se konsumtionsregel 19 § URL

De företag som berörs i lagtexten har fått en ganska uttömmande rätt till exemplarframställning.

Framställare av kataloger m.m.

49 § Den som har framställt en katalog, en tabell eller ett annat dylikt arbete i vilket ett stort antal uppgifter har sammanställts eller vilket är resultatet av en väsentlig investering har uteslutande rätt att framställa exemplar av arbetet och göra det tillgängligt för allmänheten.

Rätten enligt första stycket gäller till dess femton år har förflutit efter det år då arbetet framställdes. Om arbetet har gjorts tillgängligt för allmänheten inom femton år från framställningen, gäller dock rätten till dess femton år har förflutit efter det år då arbetet först gjordes tillgängligt för allmänheten.

Bestämmelserna i 2 § andra-fjärde styckena, 6-9 §§, 11 § andra stycket, 12 § första, andra och fjärde styckena, 14, 16-22, 25, 26-26 b och 26 e §§, 26 g § femte och sjätte styckena samt i 42 a-42 f §§ skall tillämpas på arbeten som avses i denna paragraf. Är ett sådant arbete eller en del av det föremål för upphovsrätt, får denna rätt också göras gällande.

Avtalsvillkor som utvidgar framställarens rätt enligt första stycket till ett offentliggjort arbete är ogiltiga. Lag (2005:359).

Här ska betonas att det nu gäller s.k. *regional konsumtion* enligt 19§. Även att det enligt 12 § ska vara så att vid kopiering ska förlagan vara lovlig²⁴

Fotografer

49 a § Den som har framställt en fotografisk bild har uteslutande rätt att framställa exemplar av bilden och göra den tillgänglig för allmänheten. Rätten

---

²⁴ se konsumtionsregel 19 § URL

gäller oavsett om bilden används i ursprungligt eller ändrat skick och oavsett vilken teknik som utnyttjas.

Med fotografisk bild avses även en bild som har framställts genom ett förfarande som är jämförligt med fotografi.

Rätten enligt första stycket gäller till dess femtio år har förflutit efter det år då bilden framställdes.

Bestämmelserna i 2 § andra-fjärde styckena, 3, 7-9, 11 och 11 a §§, 12 § första och fjärde styckena, 16-20 och 23 §§, 24 § första stycket, 25-26 b, 26 e, 26 j-28, 31-38, 41, 42, 42 a-42 f och 50-52 §§ skall tillämpas på bilder som avses i denna paragraf. Är en sådan bild föremål för upphovsrätt, får denna rätt också göras gällande. Lag (2005:359).

Se ovan kommentar till 49§ där regional konsumtion har beskrivits samt även om lovlig förlaga.. Samma resonemang ska användas vid tolkningen här.²⁵

6 a kap. Skydd för tekniska åtgärder m.m.

Detta betydelsefulla kapitel beskriver skydd för tekniska åtgärder och information om rättighetsförvaltning:

Inledande bestämmelser

52 b § I detta kapitel finns bestämmelser om skydd för tekniska åtgärder och elektronisk information om rättighetsförvaltning.

Med teknisk åtgärd avses i detta kapitel varje verkningsfull teknik, anordning eller komponent som har utformats för att vid normalt bruk hindra eller begränsa exemplarframställning eller tillgängliggörande för allmänheten av ett upphovsrättsligt skyddat verk utan samtycke från upphovsmannen eller dennes rättsinnehavare.

---

²⁵ se konsumtionsregel 19 § URL

Med information om rättighetsförvaltning avses all information, även i form av nummer eller koder, som är kopplad till ett exemplar av ett upphovsrättsligt skyddat verk eller som framträder i samband med överföring till allmänheten av ett sådant verk och som syftar till att identifiera verket, upphovsmannen eller dennes rättsinnehavare eller till att upplysa om villkor för användning av verket. Informationen skall ha lämnats av upphovsmannen eller dennes rättsinnehavare. Lag (2005:359).

Det ska vara ägnat att skydda eller begränsa med en teknisk åtgärd. Exempel på detta är s.k. kopieringspärrar för cd-skivor eller olika krypteringar vid lagliga nedladdningar. Den tekniska modellen är oväsentlig. Alltså teknikneutral, men det kan nog krävas att den är verkningsfull. Att tillverka en kopieringspärr för cd-skivor där det är tillräckligt att eliminera ”skyddet” genom att dra med tuschpenna över, når nog inte upp till lagstiftarens intention.

När det gäller uttrycket ”information om rättighetsförvaltning” är det ”information som syftar till att identifiera verket, upphovsmannen eller dennes rättsinnehavare eller till att upplysa om villkor för användning av verket” (se lagtext) som åsyftas. Enligt 52 g § så ska det vara elektronisk information. Att det ska ha lämnats av upphovsmannen eller dess rättighetsinnehavare framgår av sista stycket i 52 b paragrafen. Paragrafen är nytillkommen.

52 c § Bestämmelserna om skydd för tekniska åtgärder i detta kapitel är inte tillämpliga om verket är ett datorprogram. De är inte heller tillämpliga vid tillhandahållande av allmänna handlingar enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen, vid sådan användning i rättsvårdens eller den allmänna säkerhetens intresse som avses i 26 b § andra stycket, eller vid kryptografisk forskning.

I lagen (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning finns bestämmelser som avser att förhindra obehörig tillgång till vissa tjänster. Såvitt gäller tekniska åtgärder eller arrangemang som används i samband med sådana tjänster i form av ljudradio- eller televisionsutsändningar som avses i 2 § 1 i den lagen är bestämmelserna om skydd för tekniska åtgärder i detta kapitel inte tillämpliga. Lag (2005:359).

Även denna paragraf är ny sedan 2005 och det viktiga här är att det gäller bara för tekniska åtgärder och inte för ”information om rättighetsförvaltning”. Undantagen är följande: datorprogram, tillhandahållande av allmänna handlingar och inte heller vid tillämpningen av s.k. kryptografisk forskning. Vid s.k. betal-TV så ska det rättsliga skydd som finns där garanteras av ”avkodningslagen” och inte av URL.

Skydd för tekniska åtgärder

52 d § Det är förbjudet att utan samtycke från upphovsmannen eller dennes rättsinnehavare kringgå en digital eller analog spärr som hindrar eller begränsar framställning av exemplar av ett upphovsrättsligt skyddat verk, kringgå en teknisk skyddsprocess, exempelvis en kryptering, som hindrar eller begränsar tillgängliggörande för allmänheten av ett upphovsrättsligt skyddat verk eller kringgå en annan teknisk åtgärd som hindrar eller begränsar sådant tillgängliggörande.

Första stycket gäller inte när någon som lovligen har tillgång till ett exemplar av ett upphovsrättsligt skyddat verk, kringgår en teknisk åtgärd för att kunna se eller lyssna på verket. Lag (2005:359).

Att bryta eller kringgå en spärr enligt ovan är inte tillåtet utan samtycke från upphovsmannen/rättsinnehavaren. Viktig inskränkning är om det är nödvändigt för att kunna lyssna/se på verket som man har ”lovligen tillgång till...”

52 e § Det är förbjudet att tillverka, importera, överföra, sprida genom att exempelvis sälja eller hyra ut, eller i förvärvssyfte inneha anordningar, produkter eller komponenter eller att tillhandahålla tjänster som

- 1. marknadsförs eller utannonseras i syfte att kringgå en teknisk åtgärd,*
- 2. utöver att kringgå en teknisk åtgärd endast har ett begränsat intresse från förvärvssynpunkt eller ett begränsat förvärvsmässigt användningsområde, eller*
- 3. huvudsakligen är utformade, konstruerade, anpassade eller framtagna i syfte att möjliggöra eller underlätta kringgående av en teknisk åtgärd. Lag (2005:359).*

Här redovisas i denna § vad som är tillåtet för hanteringen av nämnda hjälpmedel. I samband ska här påpekas att det i marknadsföringslagen (1995:445) framgår att det är förbjudet att marknadsföra sådana hjälpmedel som omfattas av 52 e §.

Rätt att i vissa fall använda verk som skyddas av tekniska åtgärder

52 f § Den som på grund av bestämmelserna i 16, 17, 26, 26 a eller 26 e § får utnyttja ett upphovsrättsligt skyddat verk har rätt att använda ett exemplar av ett verk som denne lovligen har tillgång till på sätt som anges i aktuell bestämmelse även om exemplaret skyddas av en teknisk åtgärd.

Om en teknisk åtgärd hindrar sådan användning, får en domstol på yrkande av en berättigad användare förelägga upphovsmannen eller dennes rättsinnehavare vid vite att möjliggöra för användaren att utnyttja verket på sätt som anges i aktuell bestämmelse.

Första och andra styckena gäller inte i fråga om verk som har gjorts tillgängliga för allmänheten i enlighet med överenskomna avtalsvillkor på ett sätt som gör att enskilda kan få tillgång till verket genom överföring från en plats och vid en tidpunkt som de själva har valt. Lag (2005:359).

Enligt 2 kapitlet i URL föreligger vissa undantag vid utnyttjande enligt följande:

16 § Exemplarframställning vid arkiv och bibliotek. 17 § Användning för personer med funktionshinder. 26 § Återgivning inför myndigheter. 26 a § Återgivning av verk som ingår i handlingar som upprättats av myndigheter och 26 e § Efemära upptagningar. Det ska dock vara att personen "lovligen har tillgång till exemplaret" och rätten att ändra ska sökas hos allmän domstol.

Skydd för elektronisk information om rättighetsförvaltning

52 g § Det är förbjudet att utan samtycke från upphovsmannen eller dennes rättsinnehavare

1. avlägsna eller ändra elektronisk information om rättighetsförvaltning som avser ett upphovsrättsligt skyddat verk,

2. förfoga över ett upphovsrättsligt skyddat verk eller ett exemplar av verket som ändrats i strid med 1 genom att sprida det, importera det i spridningssyfte eller överföra det till allmänheten.

Första stycket gäller endast om den åtgärd som vidtas orsakar, möjliggör, underlättar eller döljer ett intrång i en rättighet som skyddas enligt denna lag. Lag (2005:359).

Den information som här åsyftas är ”elektronisk information” och ska läsas så att det inte gäller vid personligt bruk. (Se lydelse i paragrafen)

Bestämmelsernas tillämplighet på närstående rättigheter

52 h § Vad som i detta kapitel föreskrivits beträffande verk skall också tillämpas på prestationer som skyddas enligt 45, 46 och 48 § § samt sådana sammanställningar och fotografier som skyddas enligt 49 och 49 a § §. Lag (2005:359).

7 Kap. Ansvar och ersättningsskyldighet m.m.

53 § Den som beträffande ett litterärt eller konstnärligt verk vidtar åtgärder, som innebär intrång i den till verket enligt 1 och 2 kap. knutna upphovsrätten eller som strider mot föreskrift enligt 41 § andra stycket eller mot 50 §, döms, om det sker uppsåtligen eller av grov oaktsamhet, till böter eller fängelse i högst två år.

Den som för sitt enskilda bruk kopierar ett datorprogram som är utgivet eller av vilket exemplar har överlåtits med upphovsmannens samtycke, skall inte dömas till ansvar, om förlagan för kopieringen inte används i näringsverksamhet eller offentlig verksamhet och han eller hon inte utnyttjar framställda exemplar av datorprogrammet för annat ändamål än sitt enskilda bruk. Den som för sitt

enskilda bruk framställer exemplar i digital form av en offentliggjord sammanställning i digital form skall under de förutsättningar som nyss nämnts inte dömas till ansvar. Vad som sägs i första stycket gäller också, om någon till Sverige för spridning till allmänheten för in exemplar av verk, där exemplaret framställts utomlands under sådana omständigheter att en sådan framställning här skulle ha varit straffbar enligt vad som sägs i det stycket.

Den som har överträtt ett vitesförbud enligt 53 b § får inte dömas till ansvar för intrång som omfattas av förbudet.

För försök eller förberedelse till brott som avses i första och tredje styckena döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken. Lag (2005:360).

En redaktionell ändring då en ny paragraf 53 b § har tillkommit.

53 a § Egendom med avseende på vilken brott föreligger enligt denna lag skall förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat. Även utbyte av sådant brott skall förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Detsamma gäller vad någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett sådant brott, eller värdet av det mottagna, om mottagandet utgör brott enligt denna lag.

Egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkad, om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid ett sådant brott, om brottet har fullbordats eller om förfarandet har utgjort ett straffbart försök eller en straffbarförberedelse. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat. Lag (2005:360).

Denna nya lydelse riktar in sig på förverkan av egendom där man kan konstatera att brott har begåtts. Även egendom som använts som hjälpmedel blir föremål för denna bedömning. Paragrafen är ny.

53 b § På yrkande av upphovsmannen eller hans rättsinnehavare eller av den som på grund av upplåtelse har rätt att utnyttja verket får domstolen vid vite förbjuda

den som vidtar eller medverkar till en åtgärd som innebär intrång eller överträdelse som avses i 53 § att fortsätta med åtgärden.

Om käranden visar sannolika skäl för att en åtgärd som innebär intrång eller överträdelse som avses i 53 §, eller medverkan till åtgärden, förekommer och om det skäligen kan befaras att svaranden genom att fortsätta med åtgärden, eller medverkan till den, förringar värdet av den ensamrätt som upphovsrätten medför, får domstolen meddela vitesförbud för tiden intill dess att målet slutligt har avgjorts eller annat har beslutats.

Innan ett sådant förbud meddelas skall svaranden ha fått tillfälle att yttra sig, om inte ett dröjsmål skulle medföra risk för skada.

Förbud enligt andra stycket får meddelas endast om käranden ställer säkerhet hos domstolen för den skada som kan tillfogas svaranden. Saknar käranden förmåga att ställa sådan säkerhet får domstolen befria honom från detta. I fråga om slaget av säkerheten gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten skall prövas av domstolen, om den inte har godkänts av svaranden.

När målet avgörs skall domstolen pröva om förbud som har meddelats enligt andra stycket fortfarande skall bestå.

I fråga om överklagande av beslut enligt andra eller tredje stycket samt i fråga om handläggningen i högre domstol gäller vad som föreskrivs i rättegångsbalken om överklagande av beslut enligt 15 kap. rättegångsbalken.

Talan om utdömande av vite förs av den som har ansökt om förbudet. I samband med sådan talan får talan föras om nytt vitesförbud. Lag (2005:360).

Detta är den tidigare 53 a § som har blivit b.

54 § Den som i strid mot denna lag eller mot föreskrift enligt 41 § andra stycket utnyttjar ett verk skall till upphovsmannen eller hans rättsinnehavare betala ersättning, utgörande skäligt vederlag för utnyttjandet. Sker det uppsåtligen eller av oaktsamhet, skall ersättning även utgå för annan förlust än uteblivet vederlag, liksom för lidande eller annat förfång.

Den som annars uppsåtligen eller av oaktsamhet vidtar åtgärd, som innebär intrång eller överträdelse enligt 53 §, skall ersätta upphovsmannen eller hans rättsinnehavare förlust, lidande eller annat förfång av åtgärden.

Ersättningsskyldighet enligt första eller andra stycket gäller inte den som i samband med framställning av exemplar för privat bruk enbart överträder 12 § fjärde stycket, om inte denna överträdelse sker uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. Lag (2005:359).

Skadeståndsbestämmelsen har fått ett nytt och centralt sista stycke. Undantaget blir då när någon som kopierar för privat bruk inte kan förstå av omständigheterna att det är ett olagligt exemplar som är förebild för framställningen. I kommentaren står det dock att det inte bör bli tal om s.k. god tro att använda sig av ett s.k. fildelningsprogram via Internet. Alla bör nu 2005 förstå att det inte är med upphovsmannen/rättsinnehavarens samtycke. (Intressant läsning är uppsatsen ”Skadeståndsbedömning vid intrång i upphovsrätt”²⁶)

55 § Den som vidtager åtgärd som innebär intrång eller överträdelse varom i 53 § sägs är skyldig att, såvitt det finnes skäligt, mot lösen avstå egendom med avseende på vilken intrång eller överträdelse föreligger till upphovsmannen eller hans rättsinnehavare. Detsamma gäller i fråga om trycksats, kliché, form och liknande hjälpmedel, som kan användas endast för framställning av egendom som nu har sagts.

I stället för att förordna om inlösen enligt första stycket får rätten, på yrkande av upphovsmannen eller hans rättsinnehavare, efter vad som är skäligt, besluta att egendom som där avses skall förstöras eller på visst sätt ändras eller att andra åtgärder skall vidtas med den till förebyggande av missbruk.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller ej mot den som i god tro förvärvat egendomen eller särskild rätt till den och ej heller om det olagliga förfarandet bestått i utförande av byggnadsverk.

Beslut som avses i denna paragraf skall inte meddelas, om förverkande eller åtgärd till förebyggande av missbruk skall beslutas enligt 53 a § eller enligt brottsbalken. Lag (2005:360).

---

26 Eltell Tobias. Förbundsjurist SAMI och Radetzki Marcus Docent. Skadeståndsbedömning vid intrång i upphovsrätt. Uppsats vid Stockholms Universitet 2005

57 b § Den som, i annat fall än som avses i 53 §, uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 52 e eller 52 g § döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som, i annat fall än som avses i 53 §, uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 52 d § döms till böter. Lag (2005:359).

En ändring i straffansvaret innebärande att även prestationer som ingår i närstående rättigheter straffbeläggs. För ansvar krävs uppsåt/grov oaktsamhet.

58 § Rätt domstol i mål om ljudradio- eller televisionsutsändning i strid mot denna lag är Stockholms tingsrätt. Detsamma gäller i mål om ersättning som avses i 17 och 18 § §, 26 a § första stycket, 42 a § tredje stycket eller 47 § och i mål i vilket motsvarande ersättning begärs på grund av en hänvisning i 45, 46, 48, 49 eller 49 a § samt i mål om ersättning för en sådan vidareändring som avses i 42 f §. Lag (2005:359).

59 § Brott som avses i 57 b § andra stycket får åtalas av åklagare endast om åtal är påkallat från allmän synpunkt. Brott i övrigt som avses i denna lag får åtalas av åklagare endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Överträdelse av 3 § eller av föreskrift enligt 41 § andrastycket får alltid beivras av upphovsmannens efterlevande make, släktingar i rätt upp- och nedstigande led eller syskon.

Egendom som avses i 55 § får, om brott enligt denna lag skäligen kan antas föreligga, tas i beslag. I fråga om ett sådant beslag tillämpas reglerna om beslag i brottmål i allmänhet. Lag (2005:359).

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005.

2. Med de undantag som anges i 3-5 skall de nya föreskrifterna även tillämpas på verk och prestationer som har kommit till före ikraftträdandet.

3. Äldre bestämmelser i 19 § första stycket skall fortfarande tillämpas på sådana exemplar av verk som med upphovsmannens samtycke har överlåtit inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet före ikraftträdandet.

4. Bestämmelsen i 46 § andra stycket om beräkning av skyddstiden för ljudupptagningar skall inte tillämpas på ljudupptagningar beträffande vilka skyddstiden löpt ut vid lagens ikraftträdande.

5. Äldre bestämmelser skall fortfarande tillämpas i fråga om åtgärder som har vidtagits eller rättigheter som har förvärvats före ikraftträdandet.

2005:360

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005.

2. För brott begångna innan denna lag trätt i kraft gäller 55 § i sin äldre lydelse.

Bilaga 2

Organisationer (Vem sa vad och när?)

ALIS: Administration av Litterära Rättigheter i Sverige Erik Forslund. Jurist: (www.alis.se) 2005-11-15 Kl: 14.00-14.45

BIF: Bildleverantörens Förening. Staffan Teste. Jurist. (www.blf.se) 2005-11-10 Kl. 15.00

FST: Föreningen Svenska Tonsättare Thomas Riesler. Jurist.. (www.fst.se) 2005-11-11 Kl: 14.00-15.00

IFPI: International Federation of the Phonographic Industry. Magnus Mårtensson. Jurist (www.ifpi.se) 2005-11-25 Kl: 14.00-14.25

KLYS: Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd Ulrica Källen. Förbundsjurist. (www.klys.se) 2005-11-23 Kl: 14.10-15.20

PFK: Pressfotografernas Klubb/Ideell Org. Pavel Flato. Ordförande. (www.pfk.se) 2005-11-25 Kl. 14:40-15.19

Piratbyrån: Tobias Andersson. Talesman (www.piratbyran.org) 2005-11-23 Kl. 20.00

PROMISE: Anna Svärde-Alander. Handläggare och Jurist. (www.promise.se) 2005-11-25 Kl: 13.00-13.45

SACG: Henrik Bengtsson. Advokat, Delphi Law Stockholm (Styrelsemedlem SACG): (www.sacg.org) 2005-11-21 Kl 16.00-16.37

SAMI: Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation. Tobias Ettell. Jurist. (www.sami.se) 2005-11-25 Kl 14.00-14.30

SFF: Svenska Fotografers Förbund Catharina Ekdahl. Jurist: (www.sfoto.se) 2005-11-18 Kl: 15.25

SFI: Svenska Filminstitutet Charlotte Lilliestierna Ehrén. Jurist. Företrädare SFI.. (www.sfi.se) 2005-12-12 Kl: 12:46

SFU: Svenska Föreningen för Upphovsrätt. Daniel Westman. Juridicum. Forskare i Rättsinformatik Stockholms Universitet (www.upphovsrattsforeningen.com/foreningen.asp) 2005-11-07 Kl.16: 15-16.54

SJF: Svenska Journalistförbundet. Olle Wilöf. Upphovsrättsjurist. (www.sjf.se)
2005-11-28 Kl: 16:30

SMFF: Svenska Musikförläggareföreningen. Ellinor Gyllenstierna. Jurist..
(www.smff.se) 2005-12-08 Kl: 08.53

Statens ljud- och bildarkiv. Britt-Marie Lundahl, (www.ljudochbildarkivet.se)
2005-11-10 Kl. 15.46

STIM: Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå. Per A. Jönsson. Jurist.
(www.stim.se) 2005-12-02 Kl.12: 49

Svenska Antipiratbyrån:. Henrik Pontén. Jurist. (www.antipiratbyran.com) 2005-
11-16 Kl: 13.30-14.00

Svensk Forms Opinionsnämnd. Peter Adamson. Ordförande.
(www.svenskform.se/opinionsnamnden) 2005-11-23 Kl. 15.30

Svenska Oberoende Musik Producenter: Mats Hammerman. Ordförande
(www.som.a.se) 2005-11-11 Kl. 13:30-13.51

SYMF: Sveriges Yrkesmusikers Förbund. Lina Heyman. Jurist. (www.symf.se)
2005-11-29 Kl: 15.00-15.30

TU: Tidningsutgivarna. Per Hultengård. Ansvarig för frågor om
medierätt/mediepolitik (www.tu.se)